

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24.—
pol leta	12.—
četrt leta	6.—
na mesec	2.—

v upravnistvu prejeman:

celo leto	K 22.—
pol leta	11.—
četrt leta	5.50
na mesec	1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izba za vsak dan zvečer izvešči nedežne in praznike.

Inserati veljajo: peterskopna petič vrsta za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parle in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25.—
pol leta	13.—
četrt leta	6.50
na mesec	2.30

za Nemčijo:

celo leto	K 30.—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knaifova ulica št. 5, telefon št. 85.

Moj greh.

Ne v lastno opravičbo in obrambo, temveč zgolj v pojasnilo zlobno zbegani in v zmotu zapeljani napredni javnosti zapišem te vrstice.

Kaj se je zgodilo? Neka tuja nemška dama, ki je bila po lastnem priznanju do zadnjega časa zaupnica vodilnih krogov naše klerikalne stranke in kateri je blagor naše narodnonapredne stranke prav gotovo deveta briga, se je zatekla pod gostoljubno streho »Slovenskega Naroda« ter je priobčila s polnim imenom in pod lastno odgovornostjo ciklus senzacij razkritij iz kulis klerikalne stranke. V koliko ta razkritja odgovarjajo resnici, tega danes še ni mogoče konstatirati, ampak izzvenela so v tako težka očitanja politične nepoštenosti na naslov deželne glavarja in načelnika S. L. S., da po splošni sodbi mora izpregovoriti zadnjo besedo o stvari pristojno sodišče.

V tem boju pa je zapadla omenjena dama po mojem subjektivnem prepričanju v veliko napako na kvar resnosti njenih stvarnih političnih napadov. Prestopila je namreč brez vsake potrebe rodbinski prag deželne glavarja in vlačila v politično debato gospo soprogo napadenca ter dozdevne pogovore povsem intimnega značaja. Končno spozabila se je (četudi izzvana po skrajno perfidnih napadih »Slovenčevih« na njeno lastno rodbino) celo tako daleč, da je očitala deželnemu glavarju svoječasno denarno zadrego izza koncipijentske dobe (ki je bila žalibog prihranjena le redkokomu izmed nas!), gospe glavarjevi pa po mojem mnenju le častno svoječasno poučevanje glasovirja. Slednjič tudi politično eksploatiranje povsem zasebne zadeve druge dame glavarjevega sorodstva ni odgovarjalo mojemu okusu.

To je predzgodovina moje strankarske veleizdaje. In sedaj pride greh sam: Slučaj je nanese, da je ob višku ravno navedene kampanje praznoval deželni glavar svojo petdesetletnico. V zadnjih dnevih toli različno interpretirani zakoni družabne kurtuazije so mi velevali, da se tudi kot zastopnik najskaupnejše opozicije v deželnem odboru ne izključim od čestitke na tem človeškem dogodku. Res je tudi (vsaj ta vtisk sem imel),

da se je v danes po vsej krivici že historični seji deželne odbora z dne 31. pr. m. hotelo izrabiti priliko v izzvanje nekake maskirane politične zaupnice deželnemu glavarju. Nič manj pa ni res, da sem jaz ta poskus — kar je končno samoposebi umevno — odločno odklonil, češ da je od moje strani tudi le senca take zaupnice izključena, da pa zvest svojim načelom, odločno obsojam zgoraj navedeni poseg v zasebno in rodbinsko življenje deželne glavarja. Stoprav, ko je v tem smislu formuliral svoj znani predlog deželni odbornik grof Barbo, sklicuj se pri tem izrecno na svoje lastno strankarsko in nacionalno opozicijsko stališče in ko se je tudi od strani večine izrecno priznalo povsem nepolitičen značaj predloga, sem glasoval zanj tudi jaz, kakor sem to pojasnil tudi že v svoji izjavi z dne 4. t. m.

In kako je najradikalnejša napredna javnost sprejela vest o tej nezasišani veleizdaji? — V ponedeljek 2. t. m. priobčil je »Slovenski Narod« moj tozadevni deželnozbornski referat in »Dan« ga je v torek 3. t. m. ponatisnil brez vsake pripombe, brez najmanjšega klica. Ta dan torej ni bilo še ne duha ne sluha o današnjem strašnem razburjenju. Pač pa je porabalo to suho kost glasilo naše socialnodemokratske stranke, ki iz popolnoma umevnih razlogov seje ob vsaki priliki seme razdora v naše narodne vrste; kakaj v današnjih razmerah je jasno, da bi stala ob grobu narodnonapredne stranke kot najbližji fidejkomisarični dedič jugoslovanska socialna demokracija. Navzlic temu pa je bila tudi v sredo in v petek 6. t. m. — tedaj še, predno je javno mnenje iz »Učiteljske tiskarne« nastopilo s težko artilerijo — sem dal na razpolago stranki v roke njene mandate, kar sem jih prejel od stranke. Njemu, ki mi vidi v dušo in srce, pa se je zdel ta korak nepotreben in neumesten, in stoprav na mojo opetovano odločno zahtevo je sklical v svrhu odločbe sejo strankinega vodstva na sredo 11. t. m. — Bodi jasno! Pardon ne iščem in ne sprejemam — od svojega načelnega stališča se ne umaknem niti za las. Sodba pristojnega strankinega sodišča se zamore glasiti edino le: Kriv ali ne kriv — in tej sodbi se podvržem brezpogojno, tako gotovo, kakor gotovo ne grem pod gljivito kakega puntarskega pretorijanstva.

Z jasnim čelom in z mirno vestjo lahko zapustim politično pozorišče. In praznih rok. Kakor povsod, kamor me je postavila stranka, tako sem skušal tudi v deželnem odboru izvrševati po svojih slabih močeh

vprašal političen falot, odet v togo naprednega sodnika, koliko sem prejel od klerikalne stranke za svojo najnovejšo politično galantnost? In da si je lažje izposloval gostoljubnost za to brezmejno infamijo v frančiškanski ulici, je v isti sapi lagal, da zapeljujem kot deželni odbornik napredno občinstvo in zlasti učiteljsvo, naj se vda klerikalnemu terorizmu. Na taki podlagi se je potem organiziral zoper mene ostracizem zapeljanih in zbeganih lokalnih političnih organizacij, katere pa je bilo treba preje še podkuriti s specialno, ampak zelo nepredvidno lažjo, da pritiskam na župana dr. Tavčarja, naj bi izvajal nad mestnim uradničkim nekak uradni pritisk in terorizem meni v prilog. V tem pogledu naj odgovori gospod župan sam, je-li je bila izpregovorjena med nama tudi le ena sama beseda, ali pa senca take besede. Pa seveda — calumnia crescit eundo, in prav mogoče je, da se je že včeraj širila po Šiški in v Mostah, in da se v tem trenutku že tiska vest, da kradem zlate ure in srebne žlice. — Saj je ceterum censeo že danesnjega »Dneva« izrecno zagotovilo, da ljubljanski napredni volilec raje voli svojega psa, kot še kdaj dr. Trillerja!

Upam, da ne bo nikdar postavljen pred to alternativo ne ljubljanski in ne kak drugi napredni volilec! Že v petek 6. t. m. — tedaj še, predno je javno mnenje iz »Učiteljske tiskarne« nastopilo s težko artilerijo — sem dal na razpolago stranki v roke njene mandate, kar sem jih prejel od stranke. Njemu, ki mi vidi v dušo in srce, pa se je zdel ta korak nepotreben in neumesten, in stoprav na mojo opetovano odločno zahtevo je sklical v svrhu odločbe sejo strankinega vodstva na sredo 11. t. m. — Bodi jasno! Pardon ne iščem in ne sprejemam — od svojega načelnega stališča se ne umaknem niti za las. Sodba pristojnega strankinega sodišča se zamore glasiti edino le: Kriv ali ne kriv — in tej sodbi se podvržem brezpogojno, tako gotovo, kakor gotovo ne grem pod gljivito kakega puntarskega pretorijanstva.

Z jasnim čelom in z mirno vestjo lahko zapustim politično pozorišče. In praznih rok. Kakor povsod, kamor me je postavila stranka, tako sem skušal tudi v deželnem odboru izvrševati po svojih slabih močeh

nad vse težavno nalogo strankinega zaupnika. Mogoče, da nisem bil kos tej nalogi: ampak da nisem držal križem rok, to spričujejo nezaupnice poklerikaljenih mestnih občin, ki jih je večina deželne odbora sama morala klicati na pomoč proti meni. In če se hočejo sedaj pridružiti tem nezaupnicam tudi naše napredne politične organizacije, tedaj jim tega ne morem braniti. Prepričan sem pa, da bo sila napred. misli zmagonosno korakala tudi preko take tragikomične epizode. In to me tolaži.

V Ljubljani, dne 8. junija 1913.

Dr. Karel Triller.

Zakaj se mora ustanoviti v Šiški nova samostojna župnija?

(Dr. Fran Novak.)

Morda zato, ker to zahtevajo pobožni Šišenčani v prosep svojega verskega blagra, ker si želijo najbližje bližine očetov frančiškanov, ki naj bi župnikovali v Šiški in tako lahko z večjo močjo preganjali hudobne in pregrešne misli od šišenskih ubogih duš? Kaj še! Le naiven človek bi utegnil to misliti.

Očetje frančiškani s škofom vred presojaajo stvar z drugega stališča.

V vlogi z dne 9. junija 1911, naslovljeni na deželni odbor vojvodine Kranjske, opisujejo frančiškani, kakšne težave imajo s Šiškarji, ki se branijo dobrot lastne župnije v Šiški; da je ostal poziv na prejšnji občinski svet radi pritrčila k ustanovitvi samostojne župnije brez odgovora, da tudi gerent, ki je sledil razpuščenemu občinskemu svetu ni mogel doseči soglasne pritrditve prisednikov, skratka, da je v Šiški odpor proti samostojni župniji. Ta župnija pa je v Šiški po naziranju frančiškanov absolutno potrebna — in sicer radi krščanske organizacije, katere se boje liberalci in socialni demokratje. Frančiškani prosijo tedaj deželni odbor, naj zastavi ves svoj vpliv na to, da bo gerent izposloval soglasno pritrditve vseh prisednikov šišenskih za ustanovitev

svoje župnije. Tako pravijo frančiškani!

Sedaj torej vemo, zakaj se tako mudi v Šiški za novo župnijo! Organizacije — seve politične, proti liberalcem in socialnim demokratom je potreba. To je važno, verske potrebe so postranskega pomena.

Deželni odbor je seveda vrhovni organizator klerikalne stranke proti liberalcem in socialnim demokratom, — zato so frančiškani ubrali pravo pot in se obrnili na deželni odbor s prošnjo, naj vpliva na občinski zastop oziroma gerenta pri rešitvi te zadeve, tedaj nikaka prostovolnost, ki bi bila v slučaju potrebe samo posebi umljivo podana, marveč vpliv deželne odbora na občinski zastop naj pospeši ustanovitev samostojne frančiškanske fare.

Deželni odbor je na to vlogo frančiškanov promptno reagiral in končno po raznih poizvedbah naročil gerentu dne 29. februarja 1912, naj zastavi gerent ves vpliv, da se doseže soglasen sklep prisednikov za pritrditve k ustanovitvi samostojne župnije. Pri seji, ki jo je na to gerent sklical, je gerent v istini zastavil ves svoj vpliv in izposloval pritrditve treh navzočih prisednikov, — en prisednik pa je od seje izostal in na to je gerent zmagonosno poročal deželnemu odboru, da se mu je posrečilo preskrbeti soglasno pritrditve k ustanovitvi samostojne župnije. Deželni odbor pa je poročal potem frančiškanom: »Smo že vse uredili, sedaj naj stori kompetentna cerkvena oblast korake za takojšnjo ustanovitev samostojne župnije.«

Frančiškani so skrbeli tudi za zlat most, obetajoč Šiškarjem v zadnevni vlogi na obč. svet, oziroma deželni odbor, da ne bo občina prevzela nobenih bremen, češ, bomo že vse na lastne stroške postavili in vzdržavali, župnišče, even. novo cerkev itd. Pod lastnimi stroški pa razumejo frančiškani, kakor sami pravijo: prostovoljne doneske, podpore itd. Plačal bo tedaj zopet Šišenčan, — lastno premoženje frančiškanov pri tem ne bo prišlo bržčas na dan. Seveda je tudi gerent po naročilu deželne odbora v svojem pritrditvi prijel za to obljubo frančiškanov, češ, da z ozirom na obljubo frančiškanov in zagotovilo dež. odbora (kje je dal deželni odbor tako

LISTEK.

Notarjeva sablja.

Spomini strahopetnega junaka.

Francoski spisal Louis d' Hurcourt; preložil Vladimir Svetek.

(Dalje.)

Ves svet ve, kako so šesti armadni zbor, ki ga je bil cesar postavil kot avant-gardo ob Essono, njegovi generali na podlagi dogovora med vojvodom Raguškim in zavezniki, povedli v sredo sovražnih čet! Pozoren vsled besed, ki sem jih čul pri maršalu, sem odrekel poveljem teh izdajec pokorščino ter peljal celo svojo stotnijo nazaj v Fontainebleau, kjer se je nahajal cesar s staro gardo. Del divizije Lucotte je sledil temu izgledu, toda odpad armadnega zbora je zadal cesarjevi stvari zadni udarec, in Napoleon se je odrekel 6. aprila prestolu.

Nič ne more opisati besnosti, ki je lomila Bucheryja. Vsi bivši dvorjani, maršali, generali, pobočniki in paži so zapustili Napoleona ter jeli obžalovati vzhajajoče sonce. Cesar, ki je poznal Bucheryjevo udanost, ga je sprejel v službo kot ordonanč-

nega častnika ter dovolil meni, da sem starega tovariša spremil. Blodila sva cele dneve kakor sence po dvoranah zapuščene palače.

Kaj sem vendar storil dobremu Bogu, da imam dušo tako močno pritrjeno na telo? mi je dejal Buchery. Francija je pohabljen, naši orli so ponižani, moj cesar je pade, ali ne bi tisočkrat rajši umrl?

Misel, končati si življenje, ga je preganjala in nisem vedel, kako bi ga pregovoril.

Pognal bi si kroglo v bučo, je dejal, toda le nekaj me zadržuje: želel bi, da bi s tem, da žrtvujem svoje pasje življenje, zamogel še kaj koristiti Napoleonu. Toda, kako naj se to zgodi, ko se ne bijemo več?

V noči od 7. na 8. se je vojaški upor, ki ga je bil organiziral med svojimi bivšimi tovariši od gardnih grenadirjev in lovcev popolnoma ponesrečil. Najbolj divji so se izprehajali eno uro po Fontainebleauških ulicah ter kričali: Živio cesar! Smrt izdajcam! Ko pa so uvideli, da je vsak nadaljni odpor nemogoč, so šli spat.

Buchery je postajal vedno bolj čemerem.

Naposled, dne 11. aprila zvečer nas je poklical cesar, ki se je bil pravkar poslovil od gospoda de Caulaincourta k sebi. Sedel je v fo-

telju in zdelo se je, da je zatopljen v mučne misli. Poleg njega na mizi se je nahajal njegov potni nesoser, na pol odprt.

Prepozno spoznam vrle može, ki so mi udani, je dejal z žalostnim nasmehom, in želel bi, da bi vam mogel izkazati svojo hvaležnost drugače, kakor z besedami; toda ne razpolagam več s častmi, denarja nimam; sicer je pa vaju nevreden. Morem vam pa ponuditi dokaz spoštovanja, za katerega bosta imela, upam, več občutka.

Ponudil mi je zelo preprosto roženo tabatjero, rekoč:

— Vzemite in shranite jo v spomin name. To je ona tabatjera, v katero seči s prsti si je štel avstrijski cesar v veliko srečo, ko me je prišel po bitki pri Austerlitzu prosit, da mu ohranim prestol.

Ginjen sem se zahvalil.

— In ti, veteran, je nadaljevalo njegovo veličanstvo ter se obrnil proti Bucheryju, kaj pa naj tebi dam v spomin na tvoje generala?

— Kaj mi daste v spomin? je vskliknil Buchery ter začudeno pogledal, torej me nočete vzeti seboj na otok Elbo?

— Ne, ne, odgovori Napoleon in strese z glavo, ne morem, ne smem peljati nikogar tja . . . kamor hočem iti.

In zamislil se je zopet, pogled uprl v kamin, kjer so ugašali ogorki. — Cesar ima čuden obraz, mi reče Buchery, ne izpustiva ga iz oči. Mahoma je dvignil Napoleon glavo, ter se obrnil proti meni.

— Bourdonnois, pripravite mi kozarec vode s sladkorjem.

Šel sem k mizici ob vzglavju postelje iskati podstavke, na katerem se je nahajala karefa, sladkornica in kozarec, ter ga prinesel na mizo k njegovemu veličanstvu in napravil zahtevano pijačo.

Cesar je vzel iz svoje pisalne mize malo stekleničico brezbarvne tekočine, ki jo je vlij v kozarec. V zrcalu sem videl, da je postal Buchery svinčenosiv.

Izpostavil napadom sodrge, mučen, okrnjen od prostaških rok . . . ne, ne, je zamrmral cesar. Hipoma je pograbil kozarec in rekel:

No, torej!

Nesel je kozarec k ustnam, kar plane Buchery k njemu, ga zgrabi za roko in zakriči:

— Stojte, sir! ter ga prisili, da postavi kozarec zopet na mizo.

— Kaj je to? reče Napoleon s skrajno dostojanstvenim obrazom, izgubljate li respekt?

— Poslušajte sir, odvrne Buchery hropeč in iztegne roko proti oknu, topovi grme v daljavi. Pri Parizu se bijejo.

— To je nemogoče!

— Ne motim se, je nadaljeval Buchery, ali ni res, Bourdonnois? Nisem mu ugovarjal.

— Sicer pa, kdo ve? je odvrnil Napoleon, in šel je k oknu ter je odprl na stečaj in pozorno poslušal hrup.

Buchery je vzel kozarec, ga izpraznil skoro v dušku, postavil zopet na mizo ter ga napolnil z vodo preden se je cesar vrnil.

— Vedel sem, da si se motil, ubogi Buchery, nama reče Napoleon, ko se vrne. Nato je prijel s krepko roko za kozarec ter hlastno popil vsebino.

Ko je izpil, nama je dejal: Lahko se odstraniti. Recita mojemu slugi, naj gre spat. Sleklet se bom sam. Idita gospoda.

Razleknil se je na šezlongi poleg okna.

— Daj mi roko, mi je rekel Buchery tiho.

Krčevito se me je oklenil ter me odvedel že ves trd in opotekajoč se.

Ko sva korakala preko predsobe, je potisnil svojo v klopčič zvito žepno ruto na usta ter zamolklo ječal, ko pa sva prišla na stopnišče je padel, kakor je bil dolg in širok na plošče, liki od strele udarjen.

(Dalje prihodnjik.)

zagotovilo?) ne bo Šiškarjev zadelo nobeno breme.

Zakonitim potom je ustanovljena zaveza župljanov k pokrivanju stroškov župnije, kadar je enkrat tak župnja ustanovljena. Pobožna obljuba frančiškanov na tem ničesar ne izpremeni.

Notorično je, da postane v naši deželi kar naenkrat cerkev premajhna, župnišče pretesno in župljani bodo morali šteti svoj denar za take frančiškanske organizatorične potrebe in jih teh žrtev pobožna obljuba frančiškanov ne bo rešila. Prosto-voljni doneski se bodo izpremenili v prisilne doneske; oblika pobiranja ne izpremeni na tem ničesar.

Šišenčani so proti sklepu gerentovemu, ki pritrjuje ustanovitvi župnije v Spodnji Šiški, vložili pritožbo na c. kr. upravno sodišče, češ, da gerent za take izjave in sklepe, ki imajo lahko trajne posledice za seboj, ni kompetenten, ampak da ima o takih izjavah sklepati redno ustanovljeni občinski zastop.

Naj si tudi upravno sodišče razsodi, da je bil gerent upravičen izdati tako izjavo, pritožnika sta v imenu ogromne večine šišenske storila svojo dolžnost, da sta zahtevala od upravnega sodišča razsodbo, ali je bil gerent kompetenten za tako izjavo ali ne.

Upravno sodišče je pred leti razsodilo v nekem slučaju, tikajočem se Bukovine, da je gerentova kompetenca omejena napram delokrogu občinskega zastopa. V predmetnem slučaju je po daljši razpravi dne 25. maja 1913 izreklo upravno sodišče, da publicira razsodbo dne 27. junija 1913 ob 10. uri dopoldne.

Pa naj bo, kakor rečeno razsodba upravnega sodišča slična oni za Bukovino, ali pa naj velja za Kranjsko druga interpretacija, Šiškarji sedaj saj vedo, da tiči v zatrevanju cerkvenih organov, da jim je dušni blagor na srcu, veliko humbuga — organizacije, organizacije proti tem prokletim liberalcem ali socijalnim demokratom, ki so dr. Šusteršiču onemogočili shod v Šiški, je potreba. Zato pomagaj Samuel, deželni odbor in gerent, dokler še teče tvoja služba!

Gerent je namreč v svoji vlogi na deželni odbor povedal tudi to zanimivo tajnost, da novi občinski zastop, kakor kaže, ne bo hotel podati zahtevane oblastvene izjave. Res je tako, današnji občinski zastop bi te izjave ne podal. Tako se fabricira prosta volja Šišenčanov!

Tisza.

Krvnik ogrskega parlamentarizma, kakor so nazivali ogrski opozicijski listi grofa Štefana Tiszo, je bil v soboto imenovan za Lukacsevega naslednika. Ni se izpolnila nada, da nastane po Lukacsevi demisiji nekako premirje, po katerem bi se šle definitivno uredile politične razmere na Ogrskem. Grof Štef. Tisza in baron Josika kot predsednika obeh zbornic, sta bila v soboto sprejeta v Schönbrunn ter obrazložila vladarju svoje nazore o situaciji. Ko se je Tisza vrnil od avdiience v ogrsko vladno palačo, je izjavil, da je dobil nalogo, sestaviti novi ogrski kabinet, ter pristavil: »Hočemo mirno iti po dosedanjem potu. Ne bomo provocirali boja, toda nobenega boja se ne ustrašimo.« S padcem Lukacsa ni padla Lukacs-Tiszova politika. Ta politika se bo mirno tudi nadalje vršila, čeprav je sodišče označilo vladno stranko kot skrajno koruptno.

Imenovanje grofa Tisze torej pomenja, da ostane na Ogrskem vse pri starem, da bo skoraj gotovo še slabšej nego je bilo. Tisza je najizrazitejši reprezentant madžarstva v ogrski politiki, reprezentant aristokracije ne domišljivosti, kateri ger edinele za to, da obdrži nadvlado svoje kaste. Tisza je voditelj sistema, ki gradi izključno na bajonetih in revolverjih oborožene sile. Vzgojen je v tradiciji ene madžarske aristokracijske morale, ki smatrajo narod za smrdljivo maso. Za njega ne obstajajo široke mase njegovega lastnega naroda, tem manj pa ima, oziroma noče imeti zmisla za nemadžarsko ljudstvo, za Slovake, Hrvate, Romunce in Saksonce, ki tvorijo večino ogrskega prebivalstva, ki pa leče v suženjstvu helotičnega vladajočega razreda — brez pravic, brez šol, brez družtev. Ime Tiszovo je postalo simbol krvniške politike. In v tem trenutku, ko izgleda na Ogrskem, kakor da hoče izbruhniti državljanska vojna, se zdi celo mnogim Madžarom nevarno poverjevati človeku Tiszovega značaja vodstvo državne moči v deželi. Ne samo ogrska opozicija, temveč tudi njegovi lastni privrženci ne smatrajo Tiszovo za ono osebnost, ki bi mogla ustvariti na Ogrskem zopet mir in red. Tudi Madžari čutijo, kam to dovede, če se bo na Ogrskem vladalo le z orožjem, in

da pomenja Tisza za ogrski parlamentarizem začetek konca.

Ta osebna izprememba v vodstvu ogrske vlade pa bo učinkovala tudi na Hrvatsko. Kraljevski komisar Cuvaj pojde in na njegovo mesto pride novi ban, desna roka Tisze. Iz tega se lahko sklepa, kaj se zgodi, oziroma ne zgodi v Zagrebu, ki ga smatrajo madžarski politiki za budimpeštansko filialko predvsem pri svojem imperialističnem stremeljenju k Adriji in Balkanu.

Z eno besedo: Na Ogrskem se nadaljuje politika madžarske nasilnosti.

Dogodki na Balkanu.

Poslaniška reunija.

Kakor smo že na kratko poročali, da poslaniška reunija v svoji zadnji seji ni zedinila o štatutu za Albanijo. Reunija se je imela baviti s štatutom, ki sta ga izdelala Avstro-Ogrska in Italija. Francija pa stoji na stališču, da je neobhodno potrebno, da to deželo najprvo temeljito preštudira mednarodna komisija. Za zdaj naj se ustvari za Albanijo le provizorij, ne pa definitivum. Tega stališča pa ne moreta sprejeti Avstro-Ogrska in Italija: 1. ker je potrebno, da se v deželi ustvari štabilne razmere; 2. ker sta Avstro-Ogrska in Italija prav posebno zainteresirani pri tem, da se definitivno uredi razmere v Albaniji; 3. je ustanovitev definitivne države predpogoj za uvedbo urejene uprave v Albaniji.

Na dnevnem redu prihodnje seje poslaniške reunije so sledeče točke:

1. Končno sklepanje o moči in porazdelitev orožništva v Albaniji; 2. nadaljevanje pogovora o omejitvi Albanije in pa glasovanje o avstro-ogrskem predlogu, naj se odkloni francoski predlog, da se provizorična uprava dežele nadomesti z višjim komisarjem, in naj se izjavi, da se posadi na albanski prestol krščanski princ;

3. formalna izjava, da ima Srbija pravico do železniške proge, ki vodi skozi Albanijo in do uporabe enega albanskega pristanišča;

4. ustvaritev mednarodne komisije častnikov, ki naj preštudira turško-bolgarsko mejo Enos-Midija.

Zavezniki med seboj.

Iz Sofije poročajo, da se je tam baje vršil vojni svet, ki se je pečal izključno z bodočo vojno s Srbijo. Situacija se je v zadnjem času poostri-la. Gotovi krogi mislijo, da je vojna neizogibna.

Bolgarsko vojaštvo je zasedlo strategično važno višino Valandovo. Oficiozni »Mir« piše k položaju: Dočim se Srbi branijo pogodbo izpolniti ter izprazniti nesporna ozemlja, oziroma v sporni zoni etablirati kondominij, in dočim so Grki zasedli kraje vzhodno od Soluna ter so Bolgari umaknili svoje čete od Soluna pred Bulair, kar je povzročilo napade, je odgovarjala Bolgarska na ta izzivanja le z odredbami za obrambo, na kar je bila prisiljena od zaveznikov. Če naj zdaj vendarle pride do odkritega konflikta, tedaj odklanja Bolgarska vsako odgovornost.

Jugoslovanska korespondenca, ki pa je, kakor znano, vse prej nego jugoslovanska, poroča iz Sofije: Vojaške odredbe Srbije in Grške silijo Bolgarsko vladno, da izvrši obširne nasprotne priprave. Vlada ima podatke, ki nedvomno dokazujejo, da se pripravlja vojaško sodelovanje Srbije in Grške. Od 3. t. m. prevajajo grške železnice srbsko vojaštvo. Grška vojna uprava gradi utrdbe pri Ajvalju, Langazi, Nigriti in Elvteriji, Srbija pa pošilja neprenehoma čete, proti bolgarski meji in zbira armado pri Pirotu.

Sestanek balkanskih ministrskih predsednikov se je moral odgoditi, dokler ne bo rešena bolgarska vladna kriza, ker stoji Gešov na stališču, da vsled svoje demisije ne more zastopati Bolgarske.

Bolgarska vlada je po svojih poslanikih storila primerne korake v Atenah in Belgradu, da se prepreči vsi nadaljni spopadi, ki zelo neugodno učinkujejo na razburjeno javno mnenje na Bolgarskem.

V poučenih belgrajskih krogih zatrjujejo, da se vrše ne glede na nameravano konferenco ministrskih predsednikov pogajanja, ki sicer še niso dovedla do definitivnega rezultata, ki pa vendar utrjuje nado, da se bodo spori mirno poravnali. Bolgarska vlada je pokazala, da je pripravljena dovoliti Srbiji nekatere koncesije pri razdelitvi osvojenega ozemlja.

V srbskih vladnih krogih so trdno prepričani, da se bodo sporna vprašanja med Srbijo in Bolgarsko mirno rešila, ker ne verjamejo, da bi se Bolgarska zaradi neopravičenih zahtev izpostavila nevarnosti. Ravnotako upajo tudi v grških merodaj-

nih krogih, da bo mogoče vsa balkanska nasprotja mirno rešiti.

Romunska.

Ministrski predsednik Majorescu je poslal poslanikom pri velevlastih cirkularno noto, v kateri jih poziva, naj vladam sporoče, da je bila romunska vlada poverjena od parlamenta, naj izvede petrograški protokol, čeprav njegova vsebina ne odgovarja pričakovanju dežele. Ob enem naj poslaniški sporoče velevlastim, da se romunska vlada spričo sovražnega postopanja zavezniških balkanskih držav druga proti drugi smatra za obvezano, da že zdaj sporoči velevlastim, da Romunska v slučaju nove vojne ne more več ostati indiferentna.

Slike iz vojne.

Napisal Mile Pavlović.

Gospodar Mane.

Srbska vojska stoji pred Prištino. Borba je končana, sovražnik je strtl in beži brezglavno.

V mestu je strah in trepet: prebivalci trepečejo, boje se nepričakovanega pokolja s strani zaostalih Arnavtov, ki niso pobegnili. Ali kakor so v strahu Srbi, tako so zaplašeni tudi Arnavti.

Prvaki in mestni odborniki so v poslopju udžumata (okrajnega glavarstva) in se posvetujejo, kaj jim je storiti. Navzoči so Turki in Arnavti.

Med njimi pa je tudi ugledni meščan Mane. Srb je: mož premožen in skromen, miren, tih, agilen in okreten. On je bil edini, ki je znal občevati s turškimi oblastni in objestni Arnavti. V teških časih je on vedno vedel najti izhod.

Turki so vznemirjeni, Arnavti besni, ali preplašeni. Posvetovanje napreduje zelo težko.

Srbska vojska je pred Prištino, z ene in z druge strani se lahko preljuje reka krvi. A to bi bilo treba preprečiti. Vsaj ženske in otroke bi bilo treba spraviti v zavetje. Arnavti predlagajo beg: da zapuste mesto in vse svoje imetje. Toda vprašanje je: Kam naj krenejo?

Kdo naj vodi ženščad in malo dečo v tej strašni zimi? Vse bi poginilo od mraza in gladi.

Dvigne se gospodar Mane in jim odsvetuje.

»Zakaj hočete, ljudje božji, pobegniti? Ali vas kdo goni?«

»Če pride srbski asker (vojak), bo vse nas poklal.«

Gospodar Mane se dostojanstveno dvigne in stopi na sredino prostrane dvorane.

»Čujte, možje, ne tako! Ne govorite tako! To se ne more zgoditi! Kri se tu ne bo prelivala. Ali ste vi nas poklali? Niste? Zakaj bi vas naj poklali? In kdo naj vas pokole? Mi smo se tu rodili, tu smo skupno odrasli, vi z nami in mi z vami... tu smo se rodili, tu hočemo tudi umreti, a tudi skupno živeti.

Gledali smo vedno drug na drugega in se medsebojno podpirali, ljubili smo se in sovražili, a živeli smo skupaj in ostali skupaj.«

»Asker (vojak) bo vse nas poklal« se začuje bojazljiv glas.

»Ne bo nas poklal, bratje, ako se udamo in ako se ne puntamo... Kdo ve, kaj se še lahko zgodi. Treba je, da branimo in ščitimo drug drugega.«

»Kako naj to storimo?« vpraša eden izmed turških voditeljev.

»Evo, tako vam svetujem: Dajte vi nam svojo deco v naše hiše, a mi bomo svoje otroke dali v vaše hiše in tako bomo čakali na vojsko in naj bo to srbska ali turška. A nasproti pošljemo vojski štiri naše in štiri vaše zaupnike in jim mirno izročimo mesto. Nihče ne bo moral mirnih meščanov. Jaz se ne bojim ne srbske, ne turške vojske.

Poslušajte me, kaj vam pravim bratje: dajte svoje otroke v naše hiše, mi pa izročimo svojo deco vam v varstvo. Ako pride srbski vojak v vaše hiše in hoče moriti, naj pokole naše otroke... mi bomo vašo deco čuvali in ščitili.«

Beseda in predlog gospodarja Maneta sta imela uspeh.

Prištinski Turki in Arnavti so sprejeli predlog in so takoj izbrali odposlanstvo pred srbsko armado.

Drugega dne je srbska vojska prikoraka v Prištino.

Srbski otroci so pričakovali armado v arnavtskih hišah, turški in arnatski pa so napolnili srbske domove...

Štajersko.

Iz Maribora. Moška Ciril-Metodova podružnica obhaja letos 25letnico svojega obstanka. Če pogledamo malo v zgodovino štajerskih Ci-

ril-Metodovih podružnic, opazimo, da ste se podružnici v Ptuj in Celju ustanovili že leta 1885. Prihodnje leto (1886) se je ustanovilo na Štajerskem kar 12 podružnic, dočim je sledil Maribor šele leta 1888. Opazovalec takratnih žalostnih razmer se temu ne čudi. Edino naše važnejše društvo in shajališče »Slovanska Čitalnica« so Nemci preganjali in podili iz gostilne v gostilno, da kako sistematično delovanje sploh ni bilo mogoče. Pičla inteligenca se je še sicer shajala, s širnimi krogi pa se pod takšnimi okoliščinami sploh ni moglo računati. Edino, kar še nas je takrat pokonci držalo, bila je edinstvo v našem, kakor rečeno, ubornem taborju. In tako je bilo tudi delovanje nove naše podružnice takrat popolnoma omejeno. Obstajala je, ni pa mogla prirediti kakega javnega shoda, kake veselice, in če smo bili še tako navdušeni in imeli najboljše voljo, prišla je le ožja družba, ki je imela takorekoč zvezane roke. Narodno življenje se je povzdignilo šele pozneje, ko nam je postavila »Posojilnica« lastno streho, Narodni dom. Paralelno z drugimi, večidel mlajšimi društvi, začela se je tudi naša podružnica razvijati in je dosegla, posebno v zadnjih desetih letih, pozicijo, da je lahko vsak prijatelj našega obmejnega šolstva ponosen nanjo. Najboljše delavne moči smo srečavali pod njenim okriljem, vsaka dama je bila ponosna, če je sodelovala ali vsaj kaj prispevala, ja, kar v trenutku smo nanesli skupaj grmado narodnega davka, če je bilo treba. Žalibog, da je bil ves naš dosedanj trud v Mariboru le deloma v korist. Danes so — razmere druge: Ciril-Metodova družba je spoznala važnost naše severne pozicije v polni meri in obrača vso pozornost našemu šolskemu vprašanju. Če se ni vse na mah doseglo in če sreča Ciril-Metodove družba neverjetne ovire, za to ne more nikdo; ustanovitev slovenskih šol se lahko še zavlačuje, a preprečila je ne bo nobena moč. Dne 15. junija obhajamo 25letnico in slavimo naše prednike, ki so nam položili temeljni kamen našemu obrambnemu delovanju. Prepričani smo, da se snide takrat v Mariboru vse, kar ima zmisel za naše pereče šolsko vprašanje. Torej, na veselo nasvidenje.

Iz Maribora. Poročali ste, da je utonil v Kristianovem kopališču četrtošolec Vinko Razboršek. K temu tragičnemu dogodku, pri katerem so vrli slovenski starši izgubili nadej polnega sina, je treba še nekaj dopolniti. Po nemških listih, v kateri pošilja policijska poročila mariborski poveljnik mestne policije g. Niesner se poroča, da je Vinko Razboršek utonil, ker ga je zadela srčna kap. Ali to ni prav nič dokazano. Trupla niso dobili ter je torej obdukcija nemogoča. Vinko Razboršek je bil dober plavač in je klical, ko je prišel predaleč v Dravo, na pomoč. Če bi ga zadela srčna kap, bi ne mogel kričati. Mogoče je, da ga je prijel krč, da ni mogel plavati. Ali bila je rešitev mogoča, če bi kopališče imelo svojega nadzornika in pa pripravljen čoln. Toliko časa je bilo, da bi ga bil skoro rešil neki sošolec Slovenec, ki je skočil v vodo in plaval za njim. Nekateri kopalci so čuli, da kliče Razboršek na pomoč in neki sirovi nemški dijak je kričal: »Ein Windischer wird ersaufen.« — Vse to je gospodu Niesnerju neprijetno. Policija bi imela nadzorovati, da imajo kopališča rešilne čolne in pa kopališče paznike. A gospod Niesner se briga bolj za druge reči. Za to nima časa. Od vsake kmetske hiše se zahteva, da ima mlake zavarovane, da ne bi kakov otrok zalezal tja in utonil. In če se zgodi kaka nesreča tam na kmetih na veliko žalost staršev, takoj sta oče in mati obtožena. Pri teh podjetnikih pa, ki imajo samostojna kopališča, ni popolnoma nič skrbjeno za varnost. O snagi pa imajo naša kopališča, mestno ne izvzemši predpotojne pojme.

Drobne novice. Imenovan je pisarniški oficijal Matija Ivanuš v Ptuj za pisarniškega predstojnika pri mariborskem okrožnem sodišču. — Iz Šmartnega ob Paki. Frančiški, omoženi Dobrišek v Rečički vasi je njen brat Jožef Kumer izpikal sadnih drevesc v vrednosti več sto kron in jih uničil. Storil je to iz maščevalnosti, ker se je sestro sprl. — Iz Celja. G. Adam Lassnik je obhajal v nedeljo s svojo soprogo Elijo, roj. Sima, zlato poroko. — Za sanacijo falitne nemške posojilnice v Laškem trgu je graški Selbsthilfsverein obljubil 5000 K podpore že v gotovini izplačal. Sliši se, da sicer sanacijska akcija počasi in slabo napreduje ter da se je resno bati konkurza. — Iz Celja. Gozdarski pristav Ferdinand Knopf v Rogatcu je nathoma prodal iz gozdov svojega gospodarja kneza Windischgratza les in mu napravil škodo nad 1300 K. Zato je dobil pred celjskim okrožnim sodi-

ščem dva meseca težke ječe. — Iz Trbovelj poročajo, da se je pojavilo osem slučajev legarja, večino pa pri ženskah. Pri otrocih na Vodah je pa precej slučajev škrlatice. — Blamirani ptujski denuncijanti. Pred nekoliko tedni so gotovi ptujski nemškonacionalni ova-duhi denuncirali odv. kand. dr. Šalamuna od Sv. Lenarta v Sl. gor. zaradi — veleizdaje. Govoril je bojda v neki ptujski kavarni veleizdajske besede. Kako utemeljena je bila ta denunciacija, kaže, da je državno pravdnštvo preiskavo ustavilo. In te umazane ovaduhe še »Štajerc« seveda poveljuje! — Prestavljen je poštni kontrolor Ferd. Fulterer iz Maribora v Gradec.

Koroško.

Nesreča na paši. Na planinskem pašniku pri Kotorčah je padla čez visoko strmino lepo breja krava, last posestnika Franca Rieglerja, vredna 400 K.

Nesreča v pijanosti. Blizo Brež so potegnili iz nekega malega potoka utopljenega starejšo žensko, katere nobeden ne pozna. V njenem žepu so našli samo steklenico za žganje. Zena se ga je najbrže napila in padla v vodo.

Nepreviden avtomobilist je povozil pri Gospe Sveti dva dragocena lovska psa lovca pri K. Reichelcu. Oba psa ceni lastnik na 300 K.

Neopravičen sum. Pred kratkem smo poročali iz Bistrice, da so odklopili pred dobrim mesecem umrlo enoletno deklico M. Steinerjevo, ker se je razširil sum, da je dekletce 15letna služkinja Terezija B. usmrtila. Obdukcija je dognala, da je bil ta sum neopravičen in da je otrok umrl naravne smrti.

Primorsko.

Podbrdo. V zadnji šte. »Novega Casa«, kjer popisuje mišljenja, značaj in delovanje raznih železničarjev, se predbaciva g. prožnemu mostru nemčustvo. Pribiti je treba, da je dopisnik o tej osebi zelo slabo informiran. Resnici na ljubo je treba pripoznati, da je podbrdski prožni mojster naroden človek, ki se zaveda svoje slovenske narodnosti in je tudi naročnik »Slov. Narod«. Ravno tako je izključeno, da bi protežiral nemške delavce in čuvaje, ker sploh nima niti enega Nemca.

Zlet I. okrožja goriške sokolske župe se vrši dne 15. junija v prijazne Črniče. Ta dan pokaže Sokolstvo I. okrožja goriške sokolske župe sad svojega dela v telovadnicah. Upamo, da prihihi dne 15. junija v Črniče vsa-kdo, ki čuti s Sokolom. Saj črniško Sokol, svest si velike sokolske naloge, vedno vrši svojo dolžnost, bodisi v telovadnici, bodisi zunanje. — Spored je zelo obširen.

Nove opominjalnice davčnih uradov goriških so trojezične in te opominjalnice se rabijo tudi v čisto slovenskih krajih. Slovensko besedilo na teh opominjalnicah se glasi: »Vabljeni ste, da plačate od vročitve se opominjalnice Svoje zaostanke... dražbe Vaših pokretnih ali nekretnih... za ovršne stroške... Najmarina... Vojnička taksa.« To se pravi naravnost norčevati se iz Slovencev in iz slovenskega jezika, in to delajo davčni uradi, kamor nosi slovenski davkoplačevalec svoje groše.

§ 305. Za danes je bila razpisana kazenska obravnava proti onemu slovenskemu potniku v Gorici, o katerem smo poročali, da ga je ovadil neki Nemec zaradi veleizdajskega govorjenja. Obravnava pa se ni vršila, ker so ovaditelj in dve priči izginili neznano kam.

Oproščeni slovenski naborniki. Pred okrožnim sodiščem v Gorici se je vršila obravnava proti medanskim mladencem Blažič H., Sirk Al., Klinc Al. in Srebrnič Fr., ki so bili obtoženi, da so se zoprtstavili lansko leto ob priliki nabora v Krminu občinskima redarjema Ferlatu in Fainu, ki sta jim hotela odvzeti dva zastavi in sicer slovensko in cesarsko. Ob enem je bil Blažič tudi obtožen po § 305, češ, da je rekel: »Dol s Furlani!« Po dnevni razpravi je sodišče vse obtožence popolnoma oprostito.

Goriška porota. Prva pravprava se bo vršila dne 23. t. m. in sicer proti Antonu Siliču iz Sentpetra, ki je obtožen, da je ubil v noči na 23. aprila svojo mater. — Na vrsto pride pri tem zasedanju znana afera Finšger - Rosina zaradi poverb pri okr. šolskem svetu goriškem.

K samomoru stotnika Viktorja Fritscha poročajo, da je izvršil samomor baje zaradi tega, ker ga je vojno ministrstvo vsled številnih slučajev zaradi njegovega brutalnega postopanja proti vojakom in posebno proti prostovolcem kaznovalo

in so ga hoteli poslati v pokoj. Samomir je izvršil na Srednjem nad Ročnjem, ustrelil se je dvakrat v prsi. Truplo so prepejali v soboto v Gorico, kjer ga bodo, ker so zdravniki izrekli, da je izvršil samomor v hipni zmedenosti pokopali z vsemi vojaškimi častmi.

Občinske volitve v Trstu. Včeraj so se vršile v Trstu občinske volitve. Boj je bil hud. Slovenci so se bili proti trem sovražnikom, proti Lahom, Nemcem in socialnim demokratom, ki so napeli vse moči, da stro slovensko moč. Natančne podatke o številu oddanih glasov in o številu glasov, ki so jih dobili posamezni kandidati prinašamo med brzojavkami.

Zavedne slovenske učenke. Laški plakaterji so hoteli v soboto nalepiti na slovensko šolo v Trstu sramotilen lepak proti Slovincem. Slučajno je prišlo mimo več slovenskih učenk, ki so lepak strgale s slovenske šole, češ, da Lahji nimajo pravice lepiti svoje lepake, še najmanj pa tako sramotilne na zasebno sloven. last. Plakaterji so odšli, ne da bi izvršili svoj zlobni namen. Med tem se je nabralo okoli odločnih slovenskih deklic kakih 100 laških pobalov, ki so deklice dejansko napadli. Deklice so zbežale v šolo, laški pobalini so drli za njimi celo v vežo, kjer pa jih je meljubo sprejel šolski sluga z metlo in jih napodil.

Ponesrečen parnik. Parnik »Sultan«, last družbe »Dalmacija« pod vodstvom kapitana Tadina je trčil približno dve milj od Visa v neko znano zelo nevarno skalo. Parnik je dobil težko poškodbo. Z vso paro je priplul vendar srečno nazaj v pristanišče. Komaj se je dobro usidral, je udrila v notranje prostore voda in parnik se je v kratkem potopil. Moštvo, ki je bilo na parniku, se je rešilo, rešili so tudi skoro vse blago, razen par zelo velikih sodov. Iz Trsta je odplul takoj včeraj parnik Tripkovičev »Belore« s potrebnim materijalom, da dvigne potopljeni parnik.

Marogasti legar. Kakor smo že poročali, je obolelo na Lloydovem parniku »Vorwärts« več oseb na marogastem legarju. Bolniki so v infekcijski bolnišnici v Trstu. Nekaj mornarjev parnika pa je ušlo. Tako so izsledili enega v Dalmaciji, kamor se je pripeljal s parnikom »Dubrovnik«. V Dalmaciji se je izkrcal, obležal je bolan in čez nekaj dni umrl. Parnik »Dubrovnik« so poslali včeraj v Trst v pomorski lazaret, da ga desinficirajo.

Požar na podvodnem čolnu. Pred nekaj dnevi je izbruhnil ogenj v podvodnem čolnu III. pri Pulju. Bila je velika nevarnost za čoln, ker je pričelo goreti v bližini šrambe za potrolej. Po večurnem naporu posrečilo se je moštvo ogenj pogasiti. Ogenj je nastal vsled stika električnega toka.

Gad je pihl v Materiji v Istri 16-letnega dečka Ivana Gregoriča. Ker je dobil fant pozpozno pomoč se mu je stanje tako poslabšalo, da so ga morali pripeljati v tržaško bolnišnico in je malo upanja, da bi okreval.

Občni zbor „Glavne posojilnice“.

Včeraj se je v vrtnem salonu hotela Lloyd vršil občni zbor »Glavne posojilnice«, ki je bil precej dobro obiskan. V imenu likvidacijskega odbora je poročal predsednik Višnikar o sedanjem stanju posojilnice in o delovanju odbora. Iz njegovega poročila posnamemo sledeče:

Posojilnica, ki je dne 8. januarja 1911, tedaj pred ravno 2 letoma in 5 meseci, tedaj sklenila likvidacijo, šteje danes 472 članov. Prav zaradi članstva je bilo 14, izmed katerih dve še nista rešeni, druge so končane. Mogoče je, da še nekateri odpadejo, a računati smemo z vsaj 460 člani. Med njimi je pa mnogo nesolventnih in osebno ni člana z glavnimi deleži po 200 kron, ki bi mogel plačati po zakonu in pravih nam spadajoči pripevek. Med člani imamo mnogo državnih, avtonomnih in drugih uradnikov, kateri bodo prispevke plačevali po obrokih več let. Ako mislijo upniki, kakor je sklenil upniški odbor v četrtek, dne 5. t. m., da se konča konkurz do konca t. l., je to mnenje pač preoptimistično. Tako gladko ne pojde. S tem pa morajo računati člani, da se konkurzno postopanje bliža svojem koncu. Položaj je zelo resen in težaven. Splošna denarna kriza pomeni za »Glavno« drugi konkurz. Realiziranje konk. mase je zelo težavno. Za posestva ni kupca. Upniškemu in likvidacijskemu odboru se rado očita, da zavračujeta konk. postopanje. To očitane pri težavnem konkurzu, ki je povzročeno mnogo pravnih, ni utemeljeno. Kaj je drugod? Na Dunaju je prišel v konkurz »Nussdorfer Spar- und

Vorschussverein« že pred 11 leti, a še danes ni popolnoma končan. Ustanovila se je posebna družba, ki se je poravnala z vlagatelji, ki iz konk. mase niso ničesar dobili. Videč, da s preganjanjem članov ničesar ne dosežejo, so se vsi poravnali s 30 do 50 odstotki. Pri nas je to laglje, ker dobodo vlagatelji vsaj delno pokritje iz konk. mase.

Ker je poravnava v interesu obeh strank, mora priti do tega. Pomisliti je, kako težko je danes dobiti denar in le za visoke obresti in da so zlasti člani »Glavne« izgubili ves kredit.

Upravitelj konk. mase je pri razpravi upnikov poročal, da znašajo vloge 3.720.000 K in da je dosedaj izterjano okroglo 400.000 K. Ako se izterja še kakih 200.000 K ter uvažujejo upravni stroški, pridemo do končnega primankljaja 3.200.000 K. Da tega zneska ne morejo plačati združniki, je popolnoma jasno.

Likvidacijski odbor je pred otvoritvijo konkurza izračunal primankljaj na okroglo 1.200.000, ker je računil s tem, da je Pavšlerjev dolg 1 milijon kron popolnoma izterljiv, da se bodo pri Hudniku, Megliču, itd. izterjale izdatne vsote sicer dubioznih terjatev.

Likvidacijski odbor je spomlad 1911 predložil obširno utemeljeno prošnjo na c. kr. ministrstvo za državno podporo ali vsaj brezobrestno posojilo. Posebna deputacija je bila pri minist. predsedniku, fin. ministru in pri zadevnih sekcijah načelnikih. Navzlic temu se je prošnja odbila. (Ogorčenje.)

O poročilu predsednika se je razvila obširna debata, katere se je udeležilo več članov, ki so risali njihov obupni položaj in soglasno poudarjali potrebo poravnave in tudi državne in deželne pomoči. Ako je vlada dala podpore zadrugam na Štajerskem, Koroškem, Primorskem in drugod, je tudi nam ne sme odreči. Velja naj enaka pravica za vse.

Po daljši debati se je soglasno sklenilo bistveno sledeče:

Likvidacijski odbor se pooblašča ter se mu naroča, da nemudoma prične s poskusi poravnave z vlagatelji. Vlagateljem se ponudi 30 odstotkov njihovih terjatev z obrestmi vred do plačila in sicer najkasneje do 1. julija 1914 s pogojem, da se odpovedo pravici po končanem konkurzu izterjevati svoje terjatve od posameznih članov izvršilnim putem. Drugo pokritje iščejo pri konk. masi.

Likvidacijski odbor sestavi čimprej mogoče preračun prispevkov, katerih pa zazdaj ni nalogati tistim članom, katerih nesolventnost je dokazana ali notorična.

Odbor se v kratkem obrne do vseh članov ter jih vpraša, koliko bi prostovoljno prispevali za delno pokritje primankljaja, kedaj bi prispevke plačali in kako poročstvo bi dali za to. Stopi tudi v dotiko z denarnimi zavodi v Ljubljani, pod kakimi pogoji bi dovolili potrebni kredit, da se plačajo upnikom dogovorjene vsote. Strogo izključeno je vsako strankarstvo. Med člani in vlagatelji so pristaši vseh političnih strank na Kranjskem, ki imajo pa v gospodarskem oziru enake interese.

Likvidator Ig. Firm iz Zagorja, o katerem se že na eno leto ne ve, kje biva, se odstavi.

Poleg sedanjih likvidatorjev gg. Višnikar, dr. Ivan Oražen, Iv. Grobelnik, dr. Kukovec in Ivan Mikuz se soglasno izvolijo v odbor gg. dr. Vinko Gregorič, dež. primarij in posestnik, Makso Lilleg, c. kr. višji davčni upravitelj, dr. Oton Fetič-Frankheim, odv. kandidat, dr. Rudolf Marn, c. kr. fin. koncipist v Ljubljani.

Slovenskim rodoljubom!

Odbor »Podpornega društva za slovenske visokošolce v Gradcu« je lansko jesen razposlal p. n. društvenikom in drugim slovenskim rodoljubom svoje petnajsto letno poročilo, v katerem opisuje nazadujoče gmotno stanje društva ter prosi imovito slovensko občinstvo, naj se spominja sovenskega, večinoma v siromašnih razmerah živečega dijaštva na Graških visokih šolah in naj podpira z radodarno roko dobrodelni namen našega narodnega društva.

Naš poziv žalibog ni imel zaželenega uspeha. Poslani prispevki so celo precej zaostali za lanskimi, dasi vedno narašča število potrebnih in gmotne podpore res vrednih visokošolcev. Vsled tega gleda odbor otožnega srca v bodočnost, ker se boji, da bo moral podpore še bolj krčiti ko dozda ali jih popolnoma ustaviti.

V tem kritičnem položaju se obrača podpisani odbor pred vsemi do tistih gospodov ki jih je svoje dni podpiralo naše društvo ali drugo podobno društvo, in do vseh rodoljubov, ki jim količka pripušča njih

gmotno stanje, z iskreno prošnjo, naj bi stopili med podpornike našega društva in se ga spominjali o vsaki priliki.

V Gradcu, meseca junija 1913.

Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu.

Za odbor:

Prof. dr. M. Murko, nam. tajnika.

Dr. Fr. Žižek, predsednik.

Denar se pošilja po priloženi čekovnici pošto — hranilnišnica ura da ali pa po pošti nakaznici društvenemu blagajniku gospodu Viktorju J. Kranjcu, c. in kr. generalmajorju v p. Gradec, Körösihrasse 1. Kdor noče podpirati društva, naj od pošiljo čekovnico v istem zavrtku na pošto z napisom: retour Gradec Stajersko.

Dnevne vesti.

† Zanimivosti iz »Preporoda«. Piše se nam: Prišla mi je slučajno v roke zadnja številka »Preporoda«. Ker tega glasila še nikdar čital nisem, se me je polotila radovednost, da bi enkrat prišel do pravega spoznanja, kajti ti preroci, mladi mošče, pravzaprav hočejo. Pričem s prvim člankom, ki nosi napis: »Jugoslovanska nacionalna ideja. (Bilanca desetmesečne propagande).« Tukaj čitam: »V kratkih potezah hočem skicirati glavne misli našega (preporodnega) gibanja. Bruhnilo je to gibanje na dan kot vulkan z mladostno močjo in silovitostjo. Tisoč let se je razžarevalo jedro pod mogočnim pritiskom. In v blagoslovljenem trenutku je izbruhnila na dan v tisoč letih razžarena vulkanska lava in se razlila preko domovine. Lava se je raztegnila na široko in se polagoma ohlajala. Zabit, postaran človek (— sc. dr. Tavčar —) bo videl le žarečo maso.« Prijel sem se za glavo, ter pričel premišljati, da li nisem deset mesecev spal, ker vendar tega slovenskega Popokatepetelna niti za trenutek nisem opazil, ko je bljuval svojo žarečo lavo preko slovenske domovine. No pa sem menil, zapišimo ta vulkanski izbruh na rovaš mladniške domišljije, in čitajmo dalje. Člankar piše: »In kadar premišlujem dejstvo, da se je dala slovenska inteligenca tako preslepiti, da pod krinko nacionalizma faktično pomaga Nemcem svoj slovenski narod pomečevati in degenerirati, dobim strahovit gnjus pred vsem, kar se imenuje domoljubje, narodno vstajenje, naša gesla. Že kdor to premišljuje, bo razumel jeremiade prijatelja V. F. Brzina. Izliv so ogorčene duše, poetične po obliki, po vsebini pa tako realistične, da brez pomisleka trdim, da so tiste besede nekaj najlepšega, kar se je kdaj zapisalo v slovenskem jeziku. (Saperlot in jaz nesrečnik sem moral prežreti tiste besede!) Slovenski literati in pesnikovači solzavili in kilovih čustev se bodo sicer prezirljivo nasmehnil, toda prišel bo čas, ko bo masa jugoslovanskega naroda potrdila tiste jeremiade, in ne bo pes povohal večine solzave in kilove poezije, ki se ji pravi slovenska literatura.« — Čujmo! čujmo! sem si mislil, ter se podal ves obupan pod spomenik pred frančiškansko cerkev. Tam zgornj so se odstavljenu Prešernu solzile oči, da si jih je zaman brisal ob dolge lase nad njim sedeče Muze. Revež je bil ravnokar prečital zadnjo številko kamniškega »Preporoda«! Revni ta kilovec! Namreč Prešeren! Da ne bo kdo na »Preporod« mislil! — Pozneje pa sem prišel do prepričanja, da samo ob sebi smešna stvar — res ne more biti nevarna! Sedaj tudi jaz verujem, da »Preporod« prav čisto nič nevaren ni.

† »Dan« skuša zopet hujskati, in sicer na ta način, da zaseja nezaupljivost med vodstvo napredne slovenske stranke in pa med ljubljanska politična društva. Tudi ta poskus se ne bo posrečil, ker je preneumen. Omenjena društva so važen faktor naše organizacije; če bi pa poskušala kostanj za »Dnevovce« iz žerjavice brskati, bi se to prej kot ne tudi ponesrečilo. Ta društva so močna, ker so del naše stranke. Če pa bi skušala na lastno pest nastopati, bodo pač razdirala, koristnega pa ne bi mogla ničesar zgraditi. V Ljubljani je težko politično življenje, in kdor posluša svojo pamet, nam bo pritril, da bi morali z razsodnostjo, edinostjo in medsebojno ljubeznijo do bodočih mestnih volitev utrditi svoje pozicije, da dobimo v mestnem zastopu večje število glasov. Če pa mislijo gotovi elementi, da se bo ta uspeh dosegel z medsebojnim glodanjem in ubijanjem — potem je polom neizogiben, in tudi politična društva, in naj bi dosti več vpliva imela, nego ga imajo po nekaterih okrajih dandanes, nas ne bi mogla rešiti.

† Seja eksekutivnega odbora narodno - napredne stranke, ki je bila razpisana na 11. junija, se je, ker je nekaj gospodov ta dan odsotnih, preselila na petek, dne 13. junija.

† Rim proti Slovanom. Rim ni bil Slovanom nikdar posebno naklonjen, toda svoje mržnje proti Slovanom si ni nikoli upal čisto javno in odkrito kazati. V zadnjem času pa se je tudi to spremenilo in sedaj piše že nekaj let iz Vatikana močan protislovanski veter. — Znano je, da je nameravala Srbija vzpričo dejstva, da je v balkanski vojni pridobila tudi kraje, v katerih živi tudi nekaj katolikov, skleniti z rimsko stolico konkordat. Med drugim je zahtevala, kakor svoječasno Črna gora, da se v katoliško bogoslužje v Novi Srbiji uvede staroslovanski cerkveni jezik. Ker je rimska stolica pred leti isti zahtevi Črne gore ugodila, se je splošno pričakovalo, da bo v tem oziru ustregla tudi Srbiji, to tem bolj, ker je od te koncesije sploh odvisen konkordat. Toda mržnja proti vsemu, kar je slovansko, se je v Vatikani v zadnjem času tako ukoreninila, da raje vatikanska gospoda spravlja v nevarnost ves konkordat, kakor da se ustreže Srbiji glede njene želje, da se uvede v katoliško bogoslužje v Srbiji staroslovanski jezik. Zato je rimska kurija zahtevo po staroslovenskem bogoslužnem jeziku kratkim potom odbila, priznava joč s tem, da se ji ne gre toliko za verske, kakor za politične interese. Vatikan bo raje brez konkordata s Srbijo, kakor da bi dovolil, da bi se v katoliških cerkvah po novi Srbiji molil bog v staroslovenskem jeziku!

† Iz deželne odbora. Predlog deželnega odbornika dr. Trillerja, naj se ugotovi prošnji »Dramatičnega društva« za neodpovedno prepustitev deželne gledališča do 1. aprila, se odkloni. Ostane torej pri dosedanjem sklepu, da je gledališče društvu na razpolago le proti deželni cenzuri in odobritvi osebe ravnatelja od strani deželne odbora. — **Muzejskemu društvu** se dovoli 3000 kron brezobrestnega posojila. — **Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju in v Gradcu** se dovoli podpore vsajemu po 400 kron. Predlog dr. Trillerja za zvišanje podpore vsaj dunajskemu društvu, ni prodr. — Za tečaj prostovoljne zdravniške službe učiteljskih abiturientinj se dovoli kredit 600 K. — Prošnja društva deželnih uslužbencev za brezplačno zdravniško pomoč se bo po možnosti uvaževala ter se bodo v to svrhu izvršile potrebe poizvedbe. — **Zgradba blejskega vodovoda** se odda, ako poljedelsko ministrstvo temu pritrdi, najnižjemu ponudniku stavb. svetniku Karlu Kressu v Pragi za 450.151 K. Delo mora biti dovršeno do konca leta 1914. — Za most ob deželni meji čez Reko na cesti **Košana - Materija** obveže se dežela prispevati tretjino stroškov, ki jih bo imela nositi občina Košana. — Vdovi v službi ponesrečenega okrožnega zdravnika dr. Indre se prizna polna zakonita pokojnina.

† Občina ljubljanska je tožila Dolenjske železnice radi neveljavnosti sklepov zadnjega izrednega občnega zbora. Trgovsko sodišče na Dunaju je v ti zadevi razpisalo prvo razpravo na 19. junija 1913.

† Iz deželne bolnišnice. Cesar je primariju v deželni bolnišnici v Ljubljani dr. Emilu Bocku podelil naslov višjega zdravstvenega svetnika.

† »Slovanski klub« priredi za svoje člane izlet v novosvobojene kraje na Balkanu in sicer v drugi polovici meseca avgusta. Oni, ki se žele udeležiti, naj se prijavijo klubu do 1. julija. Na poznejše priglasje se ne bo oziralo. Udeležiti se ga bodo mogli le člani kluba.

† Naša umetnost. V soboto je bila otvorjena lepa, velika razstava slik in kipov v umetniškem paviljonu g. R. Jakopiča. Kakor že opotavano, so tudi to pot naši umetniki dokazali, da bi imeli pravico do boljšega življenja in večjega razumevanja, kakor ga uživajo v splošnem. Naj bi se že slovensko občinstvo naučilo ceniti po zaslugi domača umetniška dela ter naj bi pridno posečalo razstavo. Razuntenga pa naj naše požrtvovalno občinstvo podpre svoje kulturne delavce še na drug način: **kupuje naj srečke umetniške loterije.** Zrebanje je nepreklicno 1. julija t. l., srečk je pa še dovolj na razpolago.

† Pod turnom št. 6. V sobotni številki je bila priobčena precej obširna ocena ravnokar otvorene Slovenske umetniške razstave. V tej oceni se nahajajo nekatera mesta, ki bi moga voditi do napačnega sklepanja glede mojega obnašanja nasproti razstavljalnim umetnikom. Zato si dovoljujem podati sledeča pojasnila: Slike gospoda S. Magoljca sem spre-

jel za razstavo le z njegovim sporazumom, brez kakih dvoumnih namerov in ne ozirajoč se na prigovarjanja kake tretje osebe. Ker pa je mogoče iz navedenega članka, kaj podobnega domnevati, se zavarujem že vnaprej proti vsakemu takemu poniževalnemu tolmačenju. Sploh sem sprejemal vse razstavne predmete edino le v sporazumu s posameznimi razstavljalci in uredil razstavo po svojem naziranju in le s sodelovanjem tovarišev, računajoč s predmeti, prostori in sredstvi, ki so mi bili na razpolago, brez kakih posttranskih namerov. Končno še omenjam, da se med razstavljalci ne nahaja ime Mesesnel, kar je razvidno iz kataloga. — Rihard Jakopič.

† Pri otvoritvi umetniške razstave se je prodal Dolinarjev kip »Egipčan«, nadalje Perhavčevi sliki »Križ pod lipo« in »Na Krasu«. Upamo, da se najdejo še nadaljni posnemovalci.

† Razstava »Jugoslovanska žena« preložena. Splošno slovensko žensko društvo je sklenilo že lani, da priredi letos poleti na čast posetnikom vsesokolskega zleta razstavo »Jugoslovanska žena«. Ker je sokolski zlet odgojen in je letošnje leto sploh polno kriz — denarnih in političnih —, je odbor »Slovskega slovenskega ženskega društva« sklenil, da preloži razstavo »Jugoslovanska žena« na prihodnje leto. Slovenke, ki so že nabirale razna narodna dela za to razstavo, naj blagovolijo svoje požrtvovalno delovanje nadaljevati ter prihraniti vse za l. 1914.

† Nogometna tekma. Včerajšnja nogometna tekma je končala tako, kakor smo pričakovali. Zmagali so Hrvatje, četudi z malenkostno razliko 2:1. Kakor doslej vedno Hrvatje, se je tudi tokrat izkazalo moštvo Gradanskega športkluba kot brzo, odločno in požrtvovalno moštvo, kateremu manjka samo še boljše tehnike in kombinacije, da se ne pospe na višje mesto. Nasprotno pa Ilirija včeraj ni bila spočetna v svoji običajni formi in se je šele polagoma razvila, posebno v drugi polovici igre, ki je sicer končala neodločno. Igra spočetka tudi ni bila tako živahna, kakor proti koncu, ko je bila v marsikaterih fazah razburljiva in morda celo ostra in gotovo skozinsko zanimiva. Občinstva je bilo razmeroma dovolj in kakor kaže, pridobiva med ljudstvom vedno več zanimanja. Med občinstvom smo zapazili tudi gospo županjo dr. Tavčarjevo, gosp. deželnega poslance dr. Novaka in več druge naše inteligence. — Po tekmi so imeli tekmovalci družabni večer v »Narodnem domu«, na kar so se gostje vrnili s ponočnim vlakom nazaj v Zagreb.

† C. in kr. vojno ministrstvo izreklo je c. in kr. nadporočniku pri 14. pešpolku v Lincu gosp. Franju Ketteju ob priliki imenovanja c. in kr. stotnikom za njegova izborna dela v različnih vojaških strokah priznanje, ter ga odlikovalo z znakom: »Signum laudis«.

† Iz naredbe ministrstva za javna dela z dne 7. maja 1913 glede civilnih tehnikov. § 1. Razdelitev in naslov. Po državi avtorizirani privatni tehniki, v bodoče imenovani v skupnem civilni tehniki, se dele v naslednje kategorije: a) Civilni inženirji za gradbenstvo (ceste, mostove, železnice in druge podobne stavbe); b) civilne inženirje za arhitekturo in stavbenstvo; c) civilne inženirje za strojništvo; d) civilne inženirje za elektrotehniko; e) civilne inženirje za ladjedelstvo in ladijsko strojstvo; f) civilne inženirje za kulturno tehniko (talne melioracije, vodne in cestne zgradbe); g) civilne inženirje za šumarstvo; h) civilne inženirje za tehnično kemijo; i) civilne zemljemerice. Po potrebi, zlasti v slučaju nadaljnjih izpopolnitev studijske organizacije visokih šol tehničnih smeri, se bo povzročilo z naredbo, po zaslišanju inženirskih komor izpremembo pričujočih kategorij, eventualno njihova označba, ali vpeljavo nove kategorije civilnih tehnikov.

Na naslov železniške uprave. Prijatelj našega lista nam piše: Peljal sem se včeraj jutraj s svojo mamom proti Kamniku; na postaji Homec sva hotela izstopiti. Ker pa sta dve osebi isti čas vstopili, nisva mogla takoj izstopiti. Ko je hotela mati ravno stopiti na tla, je vlak potegnil in mati je padla k sreči postrani; če bi padla nazaj, bi prišla ravno pod voz. Ker na vsaki postaji počaka vlak saj eno minuto, bi bilo prav tako tudi tukaj potrebno, da ljudje lahko vstopijo in izstopijo.

Obisk Kadičnikove kočje na Golici je letos nenavadno ugoden. Do včeraj je bilo na Golici 421 turistov, lansko leto do istega dne pa samo 210. Krasno vreme in divna flora z obsežnim razgledom na kranjsko kakor tudi na koroško stran vpliva na turiste z očarljivo silo.

Razkritje spomenika. Dne 15. junija letos odkrije litjsko učiteljsko društvo spomenik svojemu bivšemu članu pokojnemu učitelju Fr. Delcetu na Sveti Gori. Pokojnik je bil vrl tovariš, za to naj ne manjka nobenega, kdor le more sploh na Sveto Goro. Kakor se čuje, namerava prirediti ob tej priliki litjska planinska podružnica svoj izlet na Sveto Goro.

Trg Velike Lašče. Cesar je dovolil, da postane vas Velike Lašče trg.

Iz Mokronoga. Pred par dnevi je šel vlak iz Trebnjega v Mokronog. ob progi se je pasla na travniku kobila z žrebcom. Ko je vlak dal znamenje za odhod je žrebe prihitelo do stroja ter teklo neprenehoma ob progi poleg stroja skoro do postaje »Mirna«. Ker je bila le nevarnost, da se tekmeču ne pripeti nesreča, so vlak ustavili ter dali žrebe nazaj gospodaru, ki je ves izmučen prisopihal za vlakom. Nekateri trdijo, da je žrebe spoznal lokomotivo za svojo pohlevno mater; drugi zopet, da je mlada žival napravila tekmo z mokronoškim vlakom, ki je končno obstal ter je mlada žival dosegla prvi rekord.

Tržaška inženirska komora. Naredba ministrstva za javna dela z dne 14. maja 1913 (XXXIX. kos, 87), ki tolmači zakon o inženirskih komorah z dne 7. aprila 1913, določuje v § 1., da se ustanavlja za kronovine: Dalmacijo, Kranjsko, Istro, Goriško in Gradišansko ter Trst, dokler si te dežele ne osnujejo svojih komor, skupna inženirska komora s sedežem v Trstu. Komorno načelstvo obstoja iz 9 članov in 4 namestnikov. Za volitev se razdeli komora v 3 nacionalne sekcije: italijansko, slovensko in nemško. Vlada bo pozvala vse civilne tehnike, da se tekom 14 dni izrečejo, kateri sekciji hočejo pripadati. Poznejše menjave volilne sekcije niso dovoljene. Za volitve za prvih 6 let se določuje, da voli italijanska sekcija 5 članov načelstva in 2 namestnika, slovenska 2 člana in 1 namestnika in nemška istotako 2 člana in 1 namestnika. Po 6 letih bo ministrstvo, ako se že preje ne razdeli komorno okrožje, izdalo nova določila o volilnih sekcijah. Vsaka volilna sekcija voli njej določene funkcionarje iz celote komornih članov. Revizorje in njih namestnike volijo vsi člani skupno. Voljeni morajo pripadati različnim strokovnim kategorijam. Voli se lahko tudi pismono, to pa velja samo za člane, ki ne stanujejo v Trstu. Take glasovnice je pošiljati v zaprti kuverti, ki mora biti označena z uradno štampiljo dotičnega tehnika, namestništvu v Trst do en dan pred volitvami. Namestništvo odda na dan volitve zaprte glasovnice predsedniku skupščine. Nadomestovanje pri volitvah ni dovoljeno. Skupina voli le tedaj samostojno, ako je pri volitvah zastopanih vsaj $\frac{1}{4}$ vseh glasov (glasovnic). Sicer voli celota, toda samo člane dotične sekcije, ki ni dovolj zastopana. Načelnstvo voli iz svoje srede predsednika in prvega in drugega podpredsednika. Ti trije funkcionarji morajo pripadati različnim volilnim sekcijam. Izvzemši volitve, postopa komora enotno. Ako fungira kot častni ali disciplinarni sod, predseduje predsednik ali podpredsednik iz dotične nacionalne skupine. — Tržaško namestništvo je bojda ukrenilo vse potrebno, da se prve volitve čimprej izvrše in komora konstituira.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnje predvajanje krasnega sporeda z učinkovito dramo »Grihi očeta«, v glavni vlogi slovita umetnica Asta Nielsen. — Jutri nov spored z dramo »Maskirana ljubezen« v glavni vlogi Henny Porten. V petek velikanski film Dantejev »Pekel«, ki se bo predvajal skozi 4 dni pri vseh predstavah. — Cene radi ogromnih nabavnih stroškov malenkostno zvišane.

Dantejev »Pekel« v kinematografu »Ideal«. »Arbeiter Zeitung« od 20. marca 1913 piše: Kinematograf si je osvojil svet in marsikatero gledališče Nemčije in drugih držav se je moralo vpogniti napredovanju kinematografa in mu odstopiti prvenstvo. Sloviti pesniki pišejo le za kino in svetovnoznani umetniki - igralci služijo le njemu. Od navadnega filma povsode so se žive slike do umetnosti. To smo videli včeraj, ko se je v »Elite« kino, Wollzeile, pred povabljenim občinstvom predvajal Dantejev »Nebeška komedija«. Krasen film, za katerega izvršitev je milanska filmska družba potrebovala nad dve leti, se je predvajal poldrugo uro pred neutrudljivimi očmi gledalcev. Potovanje Danteja v družbi Virgilija po deželi groze in strahu smo videli v krasnih slikah, ena lepša od druge, deloma v pogorju, deloma na vulkanskih tleh Italije. Kazni »grešnikov« kakor jih je videl Dante v pesniškem snu in kakor jih opeva v

svojih verzih, ožive v kinematografu, kateri nam kaže, kako se priljenci, oderuhi, skopuhi, lažnjivci itd. pokore v podzemlju, ki ga je iznašla Dantejeva fantazija. Dantejevo potovanje po podzemlju nam kaže kinematograf v kakih 60. tehnično dovršenih posnetkih. Mnogo dela in truda je stal ta film in mnogo sodelovalcev se je moralo pridobiti. A sedaj je delo popolno ter se bo predvajalo tudi na Dunaju. Kakor vsi italijanski umetniški filmi, je tudi ta mojstrsko insceniran. Četudi večina občinstva premalo pozna dela Danteja, je vendar odobraval, da se omogoči vpogled v eno največjih pesnitev tudi širšim krogom. — Ta veleznimiv film si je pridobilo tudi ravnateljstvo kinematografa »Ideal« v Ljubljani in se bo predvajal od petka 13. do nedelje 16. junija pri vseh predstavah. — Predstave se vrše ob 3., pol 5. 6., pol 8. in 9. — Cene so radi ogromnih nabavnih stroškov, (za 4 dni 1200 K), nekoliko zvišane.

Samomor. Snoči okrog 10. ure se je na Tržaški cesti na dvorišču hiše št. 24 ustrelil Vinko Kosirnik, ključarski pomočnik, rojen 1. 1890. v Ljubljani in sem pristojen. Zadel se je v srce in bil takoj mrtev. Povod samomoru je bil neki domač prepod. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

S trga. Danes dopoldne so pripeljali na trg prve domače češnje z Orlega. Prodajali so jih liter po 30 vinarjev.

Prosveta.

»Glasbena Matica« v Ljubljani javlja tem potom svojim članom, da so društvenikom namenjene muzikalije za leto 1912/13 izšle ravnokar v tisku. Društveniki dobijo letos za 6 kron dva zvezka slovenskih izvirnih muzikalij. Prvi zvezek obsega na 19 tiskanih straneh jako lepe tri samospeve za sopran s spremljevanjem klavirja, ki jih je zložil Oskar Dev: Pastirica, Kanglica, Snelglica. — Drugi zvezek, ki je namenjen slovenskim mladim goslarjem pa na 11 straneh »Album 25 slovenskih narodnih za gosli prirejenih pesmi s spremljevanjem klavirja.« Delo sta priredila višolinska učiteljica Žiga Polasček in Josip Vedral. Partituri drugega zvezka je priložen tudi višolinski glas za igralca. — Cena za Devove samospeve znaša za nečlane 5 K, za Album 25 pesmi za gosli pa 3 K, posamezni višolinski glasovi se še posebej dobivajo po 30 v. Kdor pa pristopi kot član k »Glasbeni Matici« dobi oba zvezka za članarino 6 K. Razpečiljanje muzikalij dosedanjim članom se te dni prične: ljubljanskim članom po društvenem slugi, izvenljubljanskim pa po poverjenikih v kraje, kjer obstoje, kjer pa poverjenikov ni, na osebni naslov po pošti. Za leto 1913/14 se nameravajo izdati »7. latska kanglica«, dr. A. Schwaba, »Slovenske koroške narodne pesmi«, ki jih je nabral gosp. Zdravko Švinkaršič in še druge muzikalije, o katerih bo odbor »Glasbene Matic« v kratkem sklepal. Odbor »Glasbene Matic« prosi, da ostanejo vsi dosedanjí člani društvu zvesti, vabi pa glasbojubne Slovence sploh, da pristopijo k »Glasbeni Matici« kot podporni člani. Prijave se pošiljajo »Glasbeni Matici« lahko po dopisnici. Zeleti je, da bi vsi glasbojubni »Slovenci« pristopili kot člani k »Glasbeni Matici« in z letno članarino 6 K podpirali kulturno delovanje »Glasbene Matic«.

Razne stvari.

*** Redlova afera.** Zaradi Redlove afere je prišel v kritičen položaj tudi poveljnik 8. voja in poveljnik general v Pragi pl. Giesl, brat avstro-ogrškega poslanika na Cetinju. Giesl je bil svoj čas šef evidenčnega biroja v generalnem štabu in predstojnik Redla, ki je bil takrat še stotnik. Giesl je Redla povsod in vedno silno protežiral in ga porival vedno navzgor. Giesl je zahteval tudi kot poveljnik 8. kora, da se imenuje za generalnega štabnega šefa njegovega kora Redl. Tako se je tudi zgodilo. V sled tega leti nanj veliko krivde in raznega sumničenja in skoro gotovo je, da bo moral Giesl v kratkem zapustiti svoje visoko mesto, katero mu je podelil cesar. General Giesl ima za sabo jako lepo kariero. Bil je tudi adjutat pokojnega prestolonaslednika in priča strašne drame, koje žrtve je bil prestolonaslednik. Pri hišni preiskavi v Redlovem stanovanju so našli 17.000 K denarja in zalogo uniform in civilne obleke. Poleg tega so dobili več jako finih fotografskih aparatov, ki se navadno niti ne prodajajo. Ti aparati so opremljeni z električnimi reflektorji, tako da se fotografira z njimi tudi v temi. Redl je vporabljal aparate za fotografiranje avstrijskih utrd. Hišna preiskava pa ni mogla dognati da bi bil imel Redl skrivce med častniki.

*** Vohunstvo med vojaki in med častniki.** Iz Krakova poročajo, da sta bila obsojena včeraj v Krakovu dva vohuna in sicer neki brivski pomočnik in njegova ljubica. Istočasno s to obravnavo pa se je vršila tudi obravnavo pri vojaškem sodišču proti pešcu 13. pešpolka Szapaku in proti topničarju Basimku, ki sta bila z zgoraj omenjenim parom v zvezi. Obsojena sta bila tudi dva vojaka in sicer prvi na 5 let, drugi na 5 mesecev ječe. — V kratkem se bode vršila v Krakovu dve zelo zanimivi in zelo značilni vohunski obravnavi. Na vrsto pride namreč oni prefrigani ulanec 3. polka Ivan Rachwal, ki je ukradel celo strojno puško in jo poslal na Rusko. Pošiljatev so ustavili na meji. Rachwal ima tri skrivce, ki so mu pri tem predrznem podjetju pomagali. — V drugem slučaju, ki je tudi zelo zanimiv in značilen, pa nastopita v glavni vlogi dva mlada poročnika Boszczyk in Rud. Pručver, ki sta stopila za časa zadnje krize v službo Rusije. Ta dva sta napadala vojaške trsaže, fingirala napade na smodnišnice in razne utrube, pri tem sta pa objekte fotografirala. Dolgo časa so zaman iskali zagonetne napadalce, končno pa jih je pripeljala na pravo sled ena manšeta. Manšeta je izdala enega poročnikov, in kakor hitro je bil izdan eden, so prijeli kmalu drugega. Poročnika sta svoje dejanje pripoznala.

*** Tragična posledica »Titanic«.** S parnikom »Titanic« se je peljala tudi mlada omožena Francozinja Brenys iz Bethune. Po katastrofi »Titanica« je našel njen mož ime svoje žene na listu onih potopnikov, ki so se potopili. Zaloval je za svojo ženo in se je preselil v Pariz, da bi lažje pozabil žalostno izgubo. V Parizu pa se je zaljubil v neko mlado dekle, vzel jo je k sebi in se naselil z njo v nekem malem kraju nedaleč od Pariza. — Živela sta več mesecev zelo udobno in zadovoljno. Pred par dnevi pa je Brenys zvedel, da njegova žena ni mrtva, da se je rešila in da ga neumorno išče po celi Franciji. Ko je mož to zvedel, se je tako prestrašil, da je sklenil sporazumno s svojo ljubico, da izvršita samomor. In res je že drugi dan Brenys svojo ljubico ustrelil štirikrat. Dekle je obležalo mrtvo. Nato je ustrelil nase dvakrat. Zadel se je obakrat, toda poškodbi sta lahki. Nato pa se je hotel obesiti na svoje naramnice. Toda v tem trenutku so vdrl v stanovanje sosedi in so nesrečnega moža rešili. Odpeljali so ga v Pariz v bolnišnico, kjer ga je našla njegova žena, ki je ostala takoj pri njem in mu marljivo streže. Cela stvar pride pred pariško poroto.

*** Stavka na Dunaju.** Na Dunaju so pričeli stavkati zaradi zvišanja plač slikarski in pleskarski pomočniki. Delodajalci so jih izprli.

Telefonska in brzojavna poročila.

Občinske, oziroma deželnozborske volitve v Trstu.

Trst, 9. junija. (Izvirno poročilo.) Trst je včeraj zopet pokazal, da slovenska stvar ob sinjem Jadranem morju polagoma, a nevdržno napreduje in da ni več daleč čas, ko bo tudi na tržaških okopih veselo zaplavalala ponosna slovenska in slovenska trobojnica. Slovan gre na dan in Slovenec stopa naprej! To dokazujejo tudi včerajšnje volitve.

1. V I. okraju v okolici (Škedenj, Sv. Marija Magdalena Zgornja in Spodnja) je bilo vseh volilcev 2184; glasovalo jih je 1832. Slovenski kandidat Anton Miklavc je dobil 1158 glasov, socialni demokrat Petjejan 373, Italijan Lucatelli 205. Izvoljen je bil torej slovenski kandidat Miklavc s 580 glasovi večine.

2. V II. okoliškem okraju (Rocol, Katinara, Lonca, Vrdela, Kolonja in Konkonel) je bilo volilcev 3375, glasovalo pa jih je 2282.

Slovenski kandidat dr. Just Pertot, je dobil 1068 glasov, socialni demokrat Kopač 654 in Italijan Angelo Pirich 536 glasov. Potrebna je ožja volitev med slovenskim kandidatom dr. Pertotom in socialistom Kopačem.

3. V III. okoliškem okraju (Rojan, Greta, Barkovlje, Sv. Križ, Prosek, Kontovelj, Opčine, Bane, Trebče, Padriče, Gropada in Bazovica) je bilo volilcev 2967, volilo jih je 2966.

Slovenski kandidat dr. Ferdinand Černe je dobil 1585 glasov, drugi slovenski kandidat Stefan Ferluga pa 1622, socialna demokrata Pittoni 574 in Sedmak 506, italijanska kandidata dr. Rusconi 464 in Pagliaro 519 glasov.

Izvoljena sta bila slovenska kandidata dr. Černe in Ferluga.

4. V I. mestnem razredu (Sv. Vid) je bilo volilcev 1871, glasovalo pa jih je 1380.

Slovenski kandidat Ivan Škerjanc 300 glasov, socialist Nicolao 431, Italijan Braidotti pa 578 glasov.

Potrebna je ožja volitev med italijanskim nacionalcem in socialistom.

5. V II. mestnem volilnem okraju (Staro mesto) je bilo volilcev 2097, glasovalo pa jih je 1578. Slovenska kandidata Mihael Hervatin in Josip Marinkovič sta dobila po 75 glasov, socialna demokrata Cerniutz 523 in Pitz 498, Italijana Parenzan 829 in dr. Valerio 884 glasov. Izvoljena sta bila Italijana.

6. V III. mestnem volilnem okraju (Novo mesto) je bilo volilcev 1963, glasovalo pa je 1631. Slovenska kandidata dr. Otakar Rybač in dr. Edvard Slavik sta dobila 483, oziroma 471 glasov, socialista Gaspari (Slovenec) 382 in Perez 389, italijanska kandidata Arch in Bonetti pa 642, oziroma 660 glasov. Potrebna je ožja volitev med slovenskimi in italijanskimi kandidatom.

7. V IV. mestnem okraju (Nova mitnica in Skorija) je volilcev 3364, volilo pa jih je 2770. Slovenska kandidata dr. Ferdo Černe, Fran Kravos in Anton Muha so dobili 687, oziroma 638 in 670 glasov, socialisti Barba Gherghichin Petjejan (Slovenec) 597, 593 in 589 glasov, Italijani dr. Aro, Gherbetz in Troier pa 1247, 1169 in 1173 glasov. Potrebna je ožja volitev med slovenskimi in italijanskimi kandidati.

8. V V. mestnem okraju (Sv. Jakob in Carbola) je bilo volilcev 5296, glasovalo pa je 4300.

Slovenski kandidacije so dobili: Makso Cotič 435, Josip Kolb 435, Fran Kotnik 436 in dr. Jos. Wilfan 441 glasov;

socialisti: Fr. Blasizza 1178, Jos. Podgornik (Slovenec) 1158, Senigaglia 1179 in Simonetta 1172; Italijani pa: Banelli 2257, Comici 2087, dr. D' Osmo 2127 in Gridelli 2088.

Izvoljeni so Italijani.

8. V VI. mestnem okraju (Sv. Jakob in Carbola) je bilo volilcev 4873, glasovalo pa jih je 3854. Slovenski kandidacije so dobili: prof. Matko Mandić 914, Peter Može 897, Ernest Volarič 898 in dr. Jos. Wilfan 903 glase;

Socialisti: Chiussu 1377, Pittoni 1436, dr. Puecher 1374 in Doff-Setta 1377, Italijani pa: Bianchi 1141, Debin 1083, Trampusi 1081 in Vierzoli 1097.

Potrebna je ožja volitev med Italijani in socialisti. Ožje volitve bodo v četrtek, dne 12. junija. Socialisti so že sklenili, da se ne udeležijo ožje volitve v onih okrajih, kjer si stoje nasproti slovenski in italijanski kandidati.

Oseba dohodarina.

Dunaj, 9. junija. V soboto se je razglasilo, naj se za prvo polletje zapadla osebo dohodarina plača le v visokosti polovice davka, ki je bil za 1. 1912. predpisan.

Odpust rezervnih pomorščakov.

Dunaj, 9. junija. Uradno se razglša, da se odpuste vsi v aktivno službo vpoklicani rezervisti vojne mornarice na trajen dopust in se že prihodnje dni premeste v neaktivno razmerje. Prvo mornariško poveljstvo se opusti in postavi se normalna in rezervna eskadra. Prvi bo poveljeval podadmiral Njegovan, drugi pa Bari.

Zeppelin na Dunaju.

Dunaj, 9. junija. Danes zjutraj ob 4. se je grof Zeppelin dvignil s svojo zračno ladjo iz Baden-Badena ter odplul proti Dunaju. Ob 2. pop. se je pojavil nad Dunajskim mestom in nato krenil proti Schönbrunn, da se pokloni cesarju. Takoj potem odpluje v Aspern na tamkajšnje letišče.

Enotni češki klub.

Praga, 9. junija. »Narodni Listy« zopet konstatirajo, da žele mladočehi ustanovitev enotnega državnozborskega kluba za vse eventualitete in ne samo za trenutne, efektivne operacije. Po situacijskih poročilih drugih čeških listov tudi ni razpoloženje za ustvaritev enotnega kluba ugodno in so šance za tak klub skororo breznačajne.

Tiszin kabinet.

Budimpešta, 9. junija. Grof Tisza je s pogajanji glede sestave novega kabineta že gotov. V novi kabinet stopijo vsi stari Lukasevi ministri. Portfelj notranjih del prevzame Sandor, portfelj ministra na dvoru pa bivši skupni finančni minister baron Burian. Jutri bo novo ministrstvo imenovano, v četrtek se že predstavi poslanski zbornici.

Deželnozborske volitve na Moravskem.

Brno, 9. junija. Splošne volitve v moravski deželni zbor so se včeraj pričele. Volitve so se vršile v splošni kuriji, ki šteje 20 mandatov, med temi 14 čeških in 6 nemških. Dosedaj so bili izvoljeni 3 češki klerikalci, 2 nemška nacionalca in 1 češki socialist. Ako pride med češkimi agrarci in češkimi socialisti, kakor se je nadejati, do kompromisa, potem ne pride v deželni zbor noben klerikalec več.

Hrvaška kriza.

Budimpešta, 9. junija. Minister Josipovich je izjavil, da se je z ozirom na dogodke na Ogrskem odgodila rešitev hrvaške krize do jeseni. Za sedaj ne bo imenovan nobeden ban, marveč bo podban Unkelhäuser provizorično vodil banske posle do jeseni.

Dogodki na Balkanu.

Napetost na Balkanu.

Dunaj, 9. junija. Poročila iz Belgrada slikajo balkansko situacijo silno pesimistično. Srbske javnosti se polasča velika vznemirjenost zaradi zavlačevanja bolgarskega odgovora na srsko noto. Kakor se poroča, še ni bila demisijska Gešovega kabineta sprejeta in se sploh še ne ve, kdaj bo končana ministrska kriza. Srbski politiki sploh dvomijo, da bi prišlo do »stanka balkanskih ministrskih predsednikov v Solunu. Govori se, da je Bolgarska sploh opustila misel, da bi se sklicala v Solunu ta konferenca. Zato se v Belgradu naglašja, da Srbija raje riskira oborožen konflikt, kakor da bi še nadalje trpela pod negotovostjo političnega položaja.

Kakor se zatrjuje, je vojvoda Putnik izdelal na željo ministrskega predsednika Pasića obsežno in podrobno strokovnjaško mnenje o položaju, oziroma o izgleh eventualne bolgarske - srbske vojne. Vojvoda Putnik je mnenja, da je srbska armada, oprta na grško, mnogo močnejša in zmagejše, kakor bolgarska. Poudarja pa, da se mu zdi iz vojaških ozirov potrebno, da se vojne operacije čim najbolj pospešijo. — Snoči je krožila v Belgradu vest, da je ministrski predsednik Pasić odločen demisionirati in rekonstruirati kabinet, da bi se v eventualnih zapletljajih lahko opiral na vse politične stranke v državi. Z druge strani pa se zatrjuje, da bo mesto Pasića stopil na krmilo vlade Stojan Novaković. Vse te vesti pa so dosedaj še nepotrjene, dasi se kolportirajo v resnih političnih krogih. V istih krogih se govori, da hoče Srbija na bolgarski odgovor čakati samo se do prihodnje srede, potem pa postavi Bolgarsko pred fait a compli, s tem, da proglasi aneksijo v vseh, po srbski armadi okupiranih pokrajinah. Vsekakor se smatra ta teden za odločilen in velekritičen.

Sofija, 9. junija. V soboto se je vršila pod predsedstvom Gešovega seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o odgovoru bolgarske vlade na srbsko noto. Odgovor je že sestavljen: Bolgarska odklanja kategorično srbsko zahtevo po reviziji zavezniške pogodbe in terja, da Srbija to pogodbo do pičice izpolni. — Kdaj bo ta odgovor izročen Srbiji, še ni gotovo. Bolgarska vlada se je obrnila na Rusijo, da li bi bila pripravljena, nasvetovati Srbiji, da resignira na revizijo zavezniške pogodbe z Bolgarsko in nemudoma izroči vse nesporno ozemlje v Makedoniji Bolgarski. Govori se, da bo Bolgarska izročila svoj odgovor na srbsko noto šele, ko bo ruska vlada odgovorila na gori navedeno vprašanje. Takrat bo tudi rešena ministrska kriza. — »Bolgaria«, glasilo dr. Daneva, izjavlja, da je demisijski ministrskega predsednika Gešova nepreklicna.

Mirovna pogajanja razbita.

London, 9. junija. V soboto se je vršil na čast mirovnim delegatom obed, katerega se je udeležil tudi kralj Jurij. Kralj je izrazil svoje zadovoljstvo, da se je sklenil mir in da so prenehale sovražnosti, ter svari pred novo balkansko vojno, ki bi pomenjala pravcati zločin proti človečanstvu. Po obedu so imeli mirovni delegati konferenco. Srbski delegat Pavlovič je stavil kompromisni predlog, naj se vsa sporna vprašanja prepuste ureditvi med posamnimi državami in se doda mirovni pogodbi dodatni protokol, ki vsebuja v samo enem paragrafu splošno formulo za ureditev vseh spornih vprašanj med posameznimi balkanskimi državami in Turčijo. Delegati se niso mogli zediniti in so odgodili sejo na danes. Med tem pa so dobili srbski delegati iz Belgrada nujen poziv, da se nemudoma vrnejo v domovino. Zato se seja danes ni mogla vršiti. Kdaj se bo vršila nova seja je negotovo in neznano.

Bolgarsko stališče.

Sofija, 9. junija. Poluradno glasilo »Mir« izjavlja, da je ni bolgarske vlade, ki bi dovolila v revizijo srbsko-bolgarske zvezne pogodbe. List se pritožuje nad nasilstvi, ki jih baje izvršujejo srbske oblasti nad bolgarskim prebivalstvom v Makedoniji in napoveduje, da bo bolgarsko-makedonski komite poslal v ti stvari posebno spomenico velesilam.

Vojaška konvencija med Srbijo in Grško.

Petrograd, 9. junija. Nekateri listi vedo, da se je sklenila med Srbijo in Grško vojaška konvencija, ki je že gotova.

Društvena naznanila.

Izredni občni zbor „Slovenskega kluba“ bo v ponedeljek 16. t. m. ob 8. zvečer v posebni sobi restavracije pri „Zlatorogu“.

Pomladna veselica Slavčeva.
Društvo „Slavec“ je priredilo v nedeljo popoldne na vrtu in v dvorani hotela „Tivoli“ veliko pomladansko veselico. Ze okoli 4. ure popoldne so se začeli zbirati gosti, in kljub temu, da je včerajšnje krasno vreme izvabilo iz Ljubljane nebroj izletnikov, je bila udeležba povoljna. Vrt in dvorana sta bila lično okrašena. Igrala je popolna Filharmonija. Najlepša točka je bila pevski nastop, pri katerem je pokazal „Slavec“ zopet svoje vzorne moči in sile. Pevci so bili dobro razporejeni ter so peli dobro. Peli so Pahorjevo „Naša zastava“ in „Je pa davi slanca padla“, Žirovnikov „Prišla bo pomlad“, Devovi „Tam kjer lunica“ in „Se ena“ in Zajčevi „Ružica in slavulj“ in „Crnogorac Crnogorki“. Po izvajanju pevškega sporeda je zavladalo med veselimi in lepim igranjem Filharmonije živahno veselje po celem vrtu in dvorani. Polniti se je začelo plesišče, vrteti se je začel vrtiljak in vesele skupine so se porazdelile po šotorih in po celem veseljem prostoru. Ljubke gospodične so prodajale cvetje in srečke, po čemer so obiskovalci radi in pridno segali. Veselje je trajalo dolgo v noč in društvo si je lahko v svesti, da je nudilo občinstvu res lepo in zabavno pomladansko veselico.

Slavje 50letnice narodne čitalnice v Kranju. Kakor smo pred kratkim poročali, se bo vršilo to slavje dne 6. julija. Čujemo, da vlada že veliko zanimanje za to prireditvev tudi v raznih krajih izven Kranja. Ob vsaki važni priložnosti je hitela narodna čitalnica v Kranju, da se udeleži z lepoštevilnim zastopstvom, ter pokaže svoje simpatije, bodisi kakemu društvu, bodisi kakemu kraju, ali pa pokaže svojo narodno zavest s prisotnostjo pri odkritju spomenikov, ali pri pogrebi slavnih mož. In sedaj čujemo, da se pripravljajo razna društva iz bližnjih in daljnih krajev, da pohite na dan slavlja v Kranj ter istotako izkažejo svoje simpatije kranjski čitalnici in mestu Kranju kot takemu. Jako velika udeležba se nam obeta predvsem iz Ljubljane. In temu se ne čudimo. Saj je bila ravno Ljubljana tista, katero je posetila čitalnica v Kranju v silno velikem številu ob vsakem veseljem ali svečanem dogodku ter je ni zapustila tudi v njenih težkih časih, kajti na korist po potresu oškodovani Ljubljani je priredila čitalnica enega svojih najlepših koncertov. Vožigled bližine časa, ko se bo vršilo slavje in vožigled tega izvanrednega vsestranskega zanimanja za prireditvev izven Kranja, rase v Kranju samem hitenje s pripravi na veliko nervoznostjo. Razni v to svrhu voljeni odseki in pododseki so preobloženi z delom, v prvi vrsti seveda damski odsek. Posebno vneto pa pripravljata pevski in dramatični odsek veliko slavnostno predstavo na predvečer slavnostnega dne.

Umri so v Ljubljani:

Dne 5. junija: Juri Smrečnik, delavec, 53 let. — Daniel Koprivec, rejenec, 2 dni.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Liljskomlečno milo s konjičkom

Bergmanna & Co., Dččin n. L.

ostane prejkoslej nedosežno po svojem učinku proti pegam, dalje neuprljivo za racionalno negovanje kože in lepote, kar potrjujejo vsak dan prihajajoča priznana pisma. Dobiva se po 80 h po lekarnah, drogerijah, parfumerijskih trgovinah itd. Istotako se obnaša Bergmanna lilijna krema »Manera« čudovita za ohranitev nežnih damskih rok; v lončkih po 70 vinarjev povsod.

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 300-2 Srednji aralni tlak 736 mm

Junij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
7.	2. pop.	738.4	15.0	sr. jvzh.	dež oblačno
8.	9. zv.	739.7	15.8	sr. jvzh.	del. jasno
9.	7. zv.	740.3	15.0	sr. jvzh.	del. jasno
10.	2. pop.	738.9	22.6	sr. jvzh.	jasno
11.	9. zv.	737.4	18.1	sl. szah.	„
12.	7. zv.	737.4	13.8	sl. jvzh.	„

Srednja predvečerska temperatura 15.3°, norm. 16.8° in včerajšnja 18.6°, norm. 16.9°. Padavina v 24 urah 1.6 mm in 0.0 mm

Naprednjaki,

spominjajte se pri vsaki priliki „Narodnega sklada“ in nabirajte prispevke zanj!

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 9. junija 1913

Maležbeni papirji.	Dinar	Diagona
4% majevna renta	82.30	82.50
4 1/2% srebrna renta	85.30	85.50
4% avstr. krona renta	82.60	82.80
4% ogr.	81.45	81.65
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	87.—	88.—

Srečke.	457.—	469.—
Srečke iz 1. 1860 1/2	660.—	—
„ 1864	289.—	299.—
„ flake	279.—	289.—
„ zemeljske 1. izdaje	243.—	253.—
„ 2. izdaje	243.—	243.—
„ ogrske hipotečne	475.—	485.—
„ dun. komunalne	475.—	485.—
„ avstr. kreditne	64.50	69.50
„ ljubljanske	55.—	59.—
„ avstr. rdeč. križa	32.—	36.—
„ ogr.	26.—	30.—
„ bazilika	230.—	232.50
„ turške	—	—

Dalinos.	410.—	415.—
Ljubljanske kreditne banke	622.25	623.25
Avstr. kreditnega zavoda	509.—	510.—
Dunajske bančne družbe	124.40	125.40
Južne železnice	714.60	715.60
Državne železnice	950.50	951.50
Alpine-Montan	343.—	346.—
Češke sladkorne družbe	264.25	265.25
Zivnostenske banke	—	—

Valute.	11.42	11.47
Cekini	117.90	118.20
Marki	95.70	95.90
Franki	93.25	93.45
Rubli	252.75	253.75

Narodna knjigarna v Ljubljani

priloga sledenke knjige:

Aleš iz Razora. Povest. Spisal Ivan Cankar. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 vin., s pošto 20 vin. več.

Atila v Emoni. Romanca. Napisal Ant. Aškerc. Cena broš. 1 K 40 vin., vez. 2 K 40 vin., s pošto 10 vin. več.

Brodkovski odvetnik. Roman. Češki spisal V. Beneš-Sumavsky. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 vin. več.

Cez trnje do sreče. Roman. F. Senčar. Cena broš. 1 K 20 vin., vez. 2 K 20 vin., s pošto 20 v. več.

Greh in smeh. Zabeležene in osnove. Zbral Tinček Hudaklin. Cena 1 K, s pošto 10 v. več.

Gospod Žabar. Humoristično-satirične in resne slike iz sedanosti. Spisal Luigi Calco. Cena broš. 80 v., s pošto 10 vin. več.

Gospod Bucek. Humoristično-satirične in resne slike iz sedanosti. Spisal Luigi Calco. Cena broš. 70 vin., s pošto 10 vin. več.

Kralj Matjaž. Zgodovinski roman. Spisal Fran Remec. Cena broš. 2 K, vez. 3 K, s pošto 20 v. več.

Lepi striček. (Bel-ami). Roman. Francoski spisal Guy de Maupassant, prev. Oton Župančič. Cena broš. 3 K 50 v., vez. 4 K 70 v., s pošto 20 vin. več.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka. Zgodovinska povest. Cena broš. 80 vin., vez. 1 K 60 v., s pošto 10 v. več.

Ljubezen Končanove .: Zgodovinski roman. Spisal Klare. Fr. Remec. Cena broš. 1 K 50 v., vez. 2 K 50 v., s pošto 20 v. več.

Libera nos a malo. Zgodovinski roman. Spisal Vladimir Vesel. Cena broš. 1 K 40 v., vez. 2 K 20 v., s pošto 20 v. več.

Mali lord. Roman za mladino in odrasle. Angleški spisal F. H. Burnett. Cena broš. 1 K 60 v., vez. 2 K 60 v., s pošto 20 v. več.

Mina. Socialen roman iz ljubljanskega življenja. Spisal A. P. Rušič. Cena broš. 1 K 20 v., vez. 2 K, s pošto 20 v. več.

Najhujši sovražniki. Spisal Rado Murnik. Cena 60 vin., s pošto 70 vin.

Narodni kataster Koroške. Spisal Ante Beg. Cena 60 v., s pošto 70 v.

O dostojnosti. Spisal Rozman. Cena 70 v., s pošto 80 vin.

O službeni pogodbi trgovskih pomočnikov in drugih delojemalcev v podobnih službah. Cena 50 v., s pošto 10 v. več.

Obrtni red drž. zakonika št. 89 z dne 16. avgusta 1907. Cena 1 K, s pošto 20 vin. več.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu. Spisal Valentin Zun. Cena 3 K, s pošto 3 K 20 v.

Opatov praporščak. Zgodovinski roman. Spisal Fr. Remec. Cena broš. 1 K 80 v., vez. 2 K 70 v., s pošto 20 v. več.

Narodna knjigarna ima v zalogi tudi vse druge slovenske knjige ter pošlje na zahtevo najnovejši cenik cele zaloge.

Zahvala.

Za presrečne dokaze odkritega sočutja, ki so nam došla povodom boleznij in smrti naše iskreno ljubljene sestre, svakinje, tete in sestrične, gospodične 2056

Otilije Valenta

se tem potom najpresrečnejše zahvalujemo. Posebno zahvalo pa smo dolžni vsem darovateljem krasnih vencev in vsem onim, ki so prerano umrlo spremili v tako ogromnem številu k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 7. junija 1913.

Zaljubljeni ostali.

Potovalni uradnik

se pod dobrimi pogoji sprejme pri veliki domači, že mnogo let najbolje uvedeni zavarovalnici za življenje. — 2042 Ponudbe na poštini predal št. 82, Ljubljana.

VOZNIKI!

Odda se vožnja

3000 kubičnih metrov okroglega in tesanega lesa iz gozda na kolodvor, po dobrih potih. 1967

Vprašanja na upravništvo »Sl. Naroda«.

V Griljani pri Trstu v bodoči »avstrijski Rivieri« — v bližini miramarske graščine in kolodvora je pod ugodnimi plačilnimi pogoji

na prodaj posestvo

v obsegu nad 22000 kv. m., zaokroženo, nad 12000 kv. m. vinogradov z najboljšimi trtami (vina »prosekar«), s sadnimi vrtovi, vila z 8 sobami, krasen razgled na morje. — Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2058

Po Najvišjem pooblaščenju Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva.

Izredna c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija obsega 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša 200.000 K. 1911

Žrebanje bo javno na Dunaju 3. julija 1913. — Srečka stane 4 K.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtstr. 5, v loterijskih nabiralnicah, trafikah, pri davčnih, poštinih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni črteži za kupce srečk zastoj. — Srečke se pošljejo pošt. prosto.

Od c. kr. generalnega ravnateljstva za državne loterije.

(Oddelek za državne dobrodelne loterije).

Št. 13900.

2059

Razglas za dobavo drv.

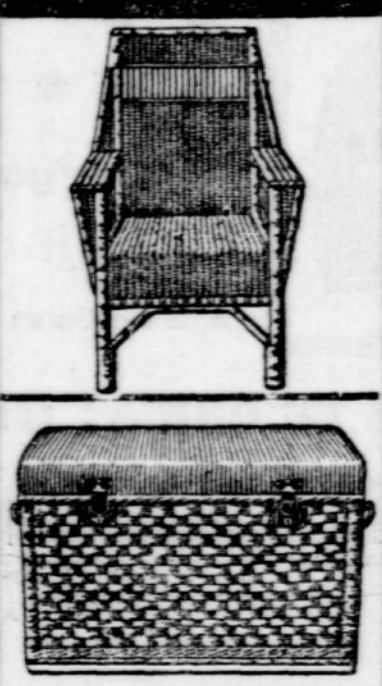
Mestni magistrat ljubljanski potrebuje za kurjavo svojih uradnih prostorov in od njega oskrbovanih zavodov

800m³ zdravih bukovih in 150m³ mehkih drv

insprejema za njih dobavo ob uradnih urah pismene ali ustne ponudbe do 25. junija 1913.

Dobavo drv bo izvršiti do 15. septembra 1913.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dne 3. junija 1913.

Prva gorenjska košariška obrt v Radovljici. 1636

(Izdelki državnih učnih delavnic).

Moderno pleteno pohištvo, vrtna zaslonila, popotne in kupejske košare, cvetlična in stojala za dela, obsežni solnčni stoli, zaklopni stoli, vlaknaste preproge, kopalni čevlji.

Vse porabnostno in luksuzno košarištvo.

Št. 11124.

2034

Razpis.

Za zgradbo 2 železobetonskih mostov

(pri Besenčanu in pri Presničevem mlinu) na okrajni cesti Litija-Kresnice na 4286 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna ali z napovedjo pavšalne vsote naj se predložijo

do 23. junija t. l. ob 11. dopoldne podpisanemu dež. odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z napisom: »Ponudba za prevzetje gradbe mostov pri Besenčanu in Presničevem mlinu na okr. cesti Litija-Kresnice«.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razen tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled ob uradnih urah v deželnem stavbnem uradu, Turjaški trg št. 4.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 4. junija 1913.

Kolesarji, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma brezplačno in pošt. nino prosto prvi slovenski pravkar izišli

bogato ilustrovani cenik 1913

za kolesa in posamezne dele.

Poglejte ga pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo prvo vrsto blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.

Karel Čamernik & Co., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12.

Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehničarstva in garaža.

Nizke cene!

Novosti sukna za moške in modnega blaga za damske obleke!

Zahtevajte vzorce!

LENASI & GERKMAN.

Marljiv pošten delavec

z dobrimi izpričevali, ki je sposoben izvrševati male poprave pri sodih, tudi če je oženjen se sprejme. Plača po dogovoru. Ponudbe na trdiko

Josip. Rossi, Zagorje ob Savi.

Posestvo v Ljubljani

Karlovška cesta šte. 28

obstoječe iz hiše z dobro idočo gostilno, hleva, vrta in travnikov se ceno proda. Hiša je posebno pripravna za mesarsko obrt, ki nudi vse udobnosti. Več se poižve ravnotam.

1829

Sladni čaj znamka „Sladin“.

Kri! 50 % prihranka tudi na mleku in sladkorju in okusen zajtrk, južno dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo **sladni čaj**. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladin in je vedno **moč!** bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih 8 otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkóczy kóczy; Schönbrunnerstrasse št. 109, Josefstädterstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4. Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne in slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih vrdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Dr. Diehl^{ovo} perilo

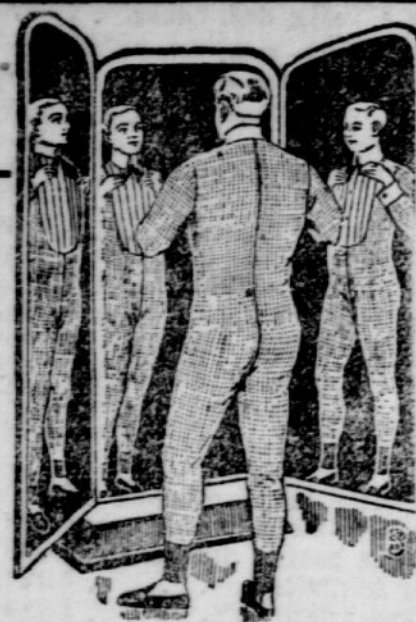
je danes najprijetnejše in najmodernejše higienično perilo (ni trikot). Samo en poizkus in priljubilo se Vam bode.

Edina zaloga za Kranjsko:

J. KETTE, LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta šte. 3.

Specijalna modna in športna trgovina za gospode in dečke.

Pozor vrtnarji in gostilničarji!

Na prodaj so 1887

stavbne parcele

v bližini pokopališča pri Sv. Križu, Cesta med hmeljniki v Ljubljani. Pojasnila daje Fr. Kunaver, kamnosek istetam.

Kavarna
vso noč
odprta

LEON
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Najboljši gumi podpetniki sedanjosti!

(gosp. trgovci velik popust)

K. A. Kregar

trgovina usnja na drobno in debelo 1994

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 21/23.

Telefon št. 96.

Telefon št. 96.

Novosti za dame: usnje za modne čevlje v vseh barvah

(zlata, srebrna, višnjeva, bakrena, zelena itd., pošljem vzorce na vpogled)

Prva Lička Stedionica u Gospiću daje v najem svoj

hotel „Lika“

sestojč iz 15 sob, jedilnice s 4 stranskimi prostori in kopalnice počenši od 1. oktobra 1913. — Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo Prve Ličke Stedionice v Gospiću, Hrvaško.

2004

Priporoča se

ANTON ŠARC

trgovina s perilom, pralnica in likalnica

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

1 poštni zavitek

(3 kg netto)

:: popolnoma naravnega ::

sirupa iz malin

pošlje franko po poštne povzetju za K 5.60 c. kr. dvorni založnik lekarnar G. Piccoli, Ljubljana, Kranjsko. Pošilja se tudi v sodčkih in v steriliziranih steklenicah.

Vizitnice

v elegantni obliki priporoča Narodna tiskarna.

Žalni klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Priporoča se modni salon

solidna tvrdka damskih in otroških slamnikov v najnovejših oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepic.

Marija Götzl Ljubljana, Zidovska ulica šte. 8.

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

ING. UHLIR

:: TEHNIČNI BIRO IN STAVBNO PODJETJE ::

1428

Centrala: Ljubljana, Resljeva cesta št. 26 (poleg plinarne). — Podružnice: Gorica, Trst, Zagreb.

Beton * železobeton
* mostovi * stropi *
dvorane * zazidki
:::: turbin. ::::

Strokovna izvršitev
vseh vrst načrtov *
prevzetje zgradb *
: tehnična mnenja.

Vodovodi * električne centrale * turbine * mlini * žage *
:::: opekarne in ::::

moderne apnenice.
* * *
Obisk strokovnih inženirjev na željo.

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Centrala v Trstu. Filijalke v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Zadru.

:: Živahna zveza z Ameriko. ::

Delniška glavnica K 8,000.000.

Nakazila v Ameriko in akreditivi.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje (rente, zastavna pisma, delnice, srečke itd.) — Valute in devize. — Promese k vsem žrebanjem.

Sprejema vloge na hranilne knjižice ter na žire in tekoči račun.

Obrestovanje od dne vložitve do dne dviga. Rentni davek plača banka iz svojega.

Eskomptira: menice, devize in fakture. — Zavarovanje vredn. papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk brezplačno. — Rembours-kredit. — Borzna naročila. — Inkaso.